

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

**Korporátní závoj a jeho limity
v České republice**

Antonín Vorlíček

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Kateřina Eichlerová, Ph.D.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu) : 20.11.2019

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 133.334 znaků včetně mezer.

V Praze dne 20.11.2019

Antonín Vorlíček

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí mé diplomové práce, JUDr. Kateřině Eichlerové, Ph.D., za odborné konzultace a podnětné připomínky při psaní této diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	1
1. Definice základních pojmů.....	3
1.1 Právnícká osoba a její osobnost, dělení právníckých osob.....	3
1.1.1 Právnícká osoba a její osobnost.....	3
1.1.2 Dělení právníckých osob.....	5
1.2 Majetková samostatnost společnosti a společníka.....	6
1.3 Korporátní závoj a doktrína <i>piercing the corporate veil</i>	7
1.3.1 Korporátní závoj.....	7
1.3.2 Doktrína <i>piercing the corporate veil</i>	8
1.3.3 Dílčí shrnutí.....	12
2. Ručení a odpovědnost společníků dle zákonné úpravy ČR.....	13
2.1 Zákonné ručení společníků.....	13
2.2 Podnikatelská seskupení.....	16
2.2.1 Ovlivnění.....	17
2.2.2 Ovládání.....	25
2.2.3 Koncern.....	27
2.2.4 Důsledky zneužití podnikatelského seskupení.....	30
2.2.5 Dílčí shrnutí.....	33
2.3 Civilní nástroje odpovědnosti společníka.....	34
2.3.1 Zásady poctivosti a zákazu zjevného zneužití práva, další zásady.....	35
2.3.2 Deliktní odpovědnost za škodu.....	37
2.3.3 Dílčí shrnutí.....	38
3. Typové příklady prolomení korporátního závoje v zahraničních právních řádech a jejich řešení v ČR.....	40
3.1 <i>Phoenix companies</i>	41
3.1.1 Popis modelu.....	41
3.1.2 Řešení v common law systémech.....	42
3.1.3 Návrh řešení v ČR.....	43
3.2 <i>Façade (fraud, sham)</i>	45
3.2.1 Popis modelu a řešení v common law (<i>case law</i>).....	45
3.2.2 Návrh řešení v ČR.....	48
3.3 <i>Shadow director</i>	49
3.3.1 Popis modelu a řešení v common law.....	49
3.3.3 Návrh řešení v ČR.....	50
3.4 Další případy prolomení majetkové samostatnosti.....	51

Závěr	53
Seznam zkratk	54
Seznam zdrojů.....	55
Příloha č. 1 – Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 Cmo 135/2017 ze dne 13.12.2017	61
Abstrakt.....	72
Abstract.....	74
Název práce a klíčová slova.....	76

Úvod

Tématem této práce je „Korporátní závoj a jeho limity v České republice“. Záměrem první kapitoly práce je definovat základní právní termíny související s klíčovými pojmy práce, tj. korporátním závojem a kapitálovými společnostmi obecně – právnická osoba a právní osobnost společnosti, majetková samostatnost kapitálové společnosti a společníka, a co se rozumí doktrínou propíchnutí korporátního závoje (*piercing the corporate veil*). Cílem druhé kapitoly je blíže zkoumat a popsat jednotlivé možné případy ručení a (deliktní) odpovědnosti společníků za závazky společnosti předvídané kodifikovaným českým právem. Těmito případy jsou zákonné ručení společníků, ovlivnění, ovládání a koncern, zásady poctivosti a zákazu zjevného zneužití práva (a další zásady) a případy deliktní odpovědnosti za škodu. Nejdůležitější výkladové podkapitoly (1.3, 2.2, 2.3) pak pro přehlednost obsahují i dílčí shrnutí. Třetí kapitola se zabývá typovými situacemi, které jsou známé zahraničním právním řádům, a popisuje instituty, pomocí kterých právní řád Spojeného království Velké Británie a Severního Irska dovozuje odpovědnost či ručení společníků, ať už přímo na základě zákona či judikatury: *phoenix companies*, *façade (fraud, sham)*, *shadow director* a zběžně zmiňuje další situace. Zároveň tato kapitola obsahuje i jádro práce, kterým je návrh řešení těchto tří typových situací, identifikovaných a standardizovaných zahraničním právním prostředím, v reáliích českého práva a nalezení odpovědi na otázku, zda je možné korporátní závoj společnosti propíchnout (ať už za pomoci doktríny, nebo jiného českého institutu).

Hlavním cílem práce, vyjma dostatečně komplexního popisu relevantních institutů, je nalezení odpovědi na otázky možnosti a míry aplikace institutů umožňujících prolomení majetkové samostatnosti společnosti a dovození odpovědnosti (resp. ručení) společníků za závazky společnosti v českém právním řádu a řešení tří typizovaných situací majetkového průniku standardizovaného zahraničními právními řády dle české právní úpravy.

Téma práce jako takové je široké. Je možné do něj zařadit v podstatě jakoukoliv odpovědnost (resp. ručení) člena právnické osoby či jiné osoby požívající ochrany

korporátního závoje právnické osoby (zejména kapitálových společností) za závazky vzniklé takové právnické osobě, doktrínu *piercing the corporate veil* a její ekvivalenty a další právní instituty. Práce se zabývá zejména instrumenty dostupnými českému právnímu řádu a jejich potenciálu limitovat korporátní závoj kapitálových společností. Proto tyto další, velmi specifické související právní otázky (například odpovědnost členů spolku za dluhy spolku) nebo například míra uplatnění doktríny *piercing the corporate veil*, jsou v práci alespoň zmíněny, nikoli však podrobně řešeny.

V práci by měla převažovat zvolená metodologie deskriptivní analýzy, tedy popis a výklad relevantních právních pojmů, termínů a situací, které jsou dále rozebrány a aplikovány na modelové situace.

Množství zdrojů zabývajících se přímo, či alespoň okrajově problematikou tématu této práce je v oblasti českého korporátního práva spíše méně, což je pravděpodobně dáno tím, že doktrína průniku jako taková v českém právu výslovně zakotvená není, přičemž většinu zdrojů tvoří monografie a odborné články; judikatura je spíše vzácná a měla by se teprve rozvinout. České zdroje jsou převážně kvalitní, mnohdy je daná tematika popsána komplexně a v souvislostech, včetně zmínky (případně dokonce přímé komparace) jednotlivých právních úprav předmětných institutů v zahraničí. Zejména však chybí formulace případného závěru o možnosti aplikace těchto institutů na situace v českém právním prostředí. Menší kvantum českých zdrojů je ovšem vyváženo zahraničními zdroji, zejména pocházejícími ze zemí, kde doktrína průniku vznikla či kde je široce rozvinuta a judikována, tj. zejména ve Spojeném království, Spojených státech amerických a Německé spolkové republice. Kvalita zahraničních zdrojů se už více různí, jak se dá předpokládat, dojde-li k větší „popularizaci“ příslušného tématu, nicméně ve Spojeném království je daná oblast běžně popisována v základních učebnicích obchodního práva a práva obchodních společností, proto je poměrně snadné rychle najít kvalitní anglickojazyčné zdroje.

1. Definice základních pojmů

Před započítím řešení a rozboru konkrétních situací limitů korporátního závoje a řešení typových příkladů za použití českého právního řádu je nutno nejprve, nejen pro lepší orientaci, ale i obecný kontext práce, alespoň stručně definovat a blíže popsat základní právní pojmy úzce související s tématem práce. Těmito pojmy jsou právnická osoba a její osobnost, základní dělení právnických osob, majetková samostatnost kapitálové společnosti a společníka, a nakonec korporátní závoj a doktrína *piercing the corporate veil*. Každé této skupině pojmů je věnována příslušná podkapitola.

1.1 Právnická osoba a její osobnost, dělení právnických osob

1.1.1 Právnická osoba a její osobnost

Český právní řád po rekonstrukci soukromého práva obsahuje definici právnické osoby v občanském zákoníku v ustanovení § 20 a následující. Právnická osoba je sice vnímána jako umělý útvar, kterému zákon přiznává právní osobnost, ale zároveň je právním řádem v otázce právní subjektivity postaven naroveň osobám fyzickým se specifickou výjimkou statusových práv, kterými jsou z povahy těchto práv nadány pouze fyzické osoby.¹ S tímto kompromisním, až realistickým pojetím subjektivity právnické osoby však zásadně nesouhlasí Beran, který vnímá právnickou osobu jakožto plně umělý právní konstrukt sloužící pouze potřebě lidí, a dle tohoto přístupu pak jediná rovnost právnické osoby s osobou fyzickou nastane (pokud vůbec může nastat) v majetkových věcech.²

¹ HURDÍK, J. § 20. In: LAVICKÝ, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání, Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 163. Ke generalistickému výkladu právní subjektivity právnické osoby (tedy co nejširšímu pojetí právní subjektivity pro právnické osoby) se kloní i PELIKÁNOVÁ, I. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 43-44.

² BERAN, K. In: BERAN, K., ČECH, P., DVOŘÁK, B., ELISCHER, D., HRÁDEK, J., JANEČEK, V., KÜHN, Z., NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L., ONDŘEJEK, P. Právní jednání a odpovědnost právnických osob po rekonstrukci českého soukromého práva. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 1.

Přesné vymezení a charakteristika právní osobnosti právnické osoby je předmětem především obchodněprávní teorie, přičemž toto vymezení je formulováno dvěma hlavními teoriemi, tj. fikční teorií právnických osob, která byla prezentována svým hlavním představitelem Karlem von Savigny a teorií reality, jejímž hlavním představitelem byl Otto von Gierke.³ Pelikánová nabízí kompromisní střední cestu v podobě závěru, že doktrinální pojetí právnické osoby v českém právu v současné době obsahuje podstatné prvky obou teorií a je „vyvinuto“ v „*jakousi prostřední koncepci*“,⁴ a proto nelze jednoznačně zařadit toto současné české pojetí právnické osoby do jedné ze dvou hlavních klasických koncepčních teorií, ani bez další diskuze určit, jakou cestou se české pojetí po rekonstrukci vydalo.⁵ Jak je patrné z předchozího odstavce, ne vždy bude panovat shoda na míře uplatnění té či oné teorie a převahy hlavních znaků.⁶

Toto teoretické rozdělení a definiční pojmenování umělého právního seskupení „*osobního a věcné substrátu*“,⁷ který tvoří danou právnickou osobu, a snaha nalézt jednoznačnější odpověď jsou důležité pro chápání a doktrinální řešení navazujících otázek. Například teorie fikce převáží při řešení otázky způsobilosti právnické osoby jednat sama za sebe, tedy její svéprávnosti.⁸ Otázka svéprávnosti právnické osoby je samozřejmě mnohem komplexnější, pro účely této práce však postačí shrnout, že právnická osoba sama svou vůli netvoří, ale její vůle je tvořena jejími orgány, které za ní jednají a tím její vůli nahrazují.⁹ Nehledě tedy na střety teorie fikce a teorie reality, a tím vnímané míře „antropologizace“ právnické osoby, české právo nijak neomezuje právnické osoby na právní subjektivitu a tyto osoby tak mohou libovolně nabývat, měnit, či pozbývat svá práva a povinnosti.¹⁰ Jednání oprávněného orgánu právnické

³ Podrobněji pak včetně vývoje dvou hlavních teorií viz PELIKÁNOVÁ, I. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 37.

⁴ *Ibidem*, s. 38.

⁵ Shodně pak i HURDÍK, J. § 20. In: LAVICKÝ, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání, Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 153-167.

⁶ DVOŘÁK, T. § 20. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. Občanský zákoník – Komentář – Svazek I (§ 1-654), (obecná část). Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-03-21].

⁷ PELIKÁNOVÁ, I. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 23.

⁸ LASÁK, J. § 151. In: LAVICKÝ, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 777.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ HURDÍK, J. § 20. In: LAVICKÝ, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání, Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 163. Samozřejmě v intencích soukromého (i veřejného) práva a ta práva a povinnosti, která jsou povahově možná.

osoby je pak *přičteno* danému právnímu útvaru s právní osobností, tj. příslušné právnické osobě.¹¹

Pro další kontext je poté vhodné i vyložit moment, kdy právnická osoba právní osobnost nabyde, a kdy pozbyde. Odpověď zákonodárce na otázku momentu vzniku je jasná a nachází se v občanském zákoníku; § 126 odst. 1 OZ jednoznačně vymezuje, že právnická osoba (zejména pak obchodní korporace) nabyde právní osobnost svým zápisem do veřejného rejstříku.¹² Zápisu do veřejného rejstříku samozřejmě musí zpravidla předcházet řádné ustavení právnické osoby.¹³ Okamžikem zániku právní osobnosti právnické osoby pak zpravidla bude výmaz této osoby z veřejného rejstříku.¹⁴

1.1.2 Dělení právnických osob

Soukromoprávní doktrína zná mnoho možných kategorizací, dělení a nakonec i druhů právnických osob. Pro zaměření této práce a otázku korporátního závoje jsou však nejrelevantnější kapitálové společnosti. K těm vede cesta přes základní rozdělení právnických osob na sdružení osob (zejména korporace), nebo sdružení majetku (zejména fundace). Strom doktrinálního rozdělení se pak dále rozvětňuje v každé z těchto kategorií, korporace se například dále dělí na spolky, obchodní korporace, společenství vlastníků jednotek, honební společenstva, komoditní burzy a veřejnoprávní korporace.¹⁵ Jako obchodní korporace poté zákon o obchodních korporacích ve svém ustanovení § 1 odst. 1 ZOK označuje obchodní společnosti a družstva. Za kapitálové společnosti jsou v § 1 odst. 2 ZOK označeny společnost s ručením omezeným a akciová společnost. I když zákon o obchodních korporacích terminologicky nezařazuje evropskou společnost (*Societas Europaea*) do kategorie kapitálových společností, je nutno zmínit, že povahově o kapitálovou společnost dle českého práva jde.¹⁶

¹¹ LASÁK, J. § 151. In: LAVICKÝ, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 778.

¹² Ve spojení s § 118, 122 a 126 odst. 1 OZ.

¹³ RONOVSÁ, K. § 126. In: LAVICKÝ, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 662.

¹⁴ HURDÍK, J. § 118. In: LAVICKÝ, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 614.

¹⁵ DVOŘÁK, T. § 20. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. Občanský zákoník – Komentář – Svazek I (§ 1-654), (obecná část). Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-03-21].

¹⁶ LASÁK, J. § 1. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-03-21].

1.2 Majetková samostatnost společnosti a společníka

Právě předpoklad plné právní subjektivity právnické osoby je nejdůležitějším předpokladem pro založení samostatnosti právnické osoby a jejích členů (společníků), přičemž pro účely této práce je z toho plynoucích poddruhů samostatnosti nejdůležitější majetková samostatnost. Majetková samostatnost hraje i další důležitou roli. Aby bylo možné dle teorie nějaký útvar označit jako samostatnou právnickou osobu, musí mimo jiné vlastnit i nějaký majetek.¹⁷

Projevem plného uplatnění zásady majetkové autonomie právnické osoby je pak oddělení majetku ve vlastnictví dané právnické osoby od majetku vlastněného členy, kteří tuto osobu tvoří (v kapitálových společnostech společníci či akcionáři).¹⁸ Princip majetkové autonomie navíc umožňuje existenci kapitálové společnosti nehledě a nezávisle na majetkové poměry svých společníků.¹⁹ Majetková samostatnost, tedy oddělení vlastnictví majetku právnické osoby a jejích členů, je nakonec jedním ze základních účelů, proč lidská společnost tento umělý právní útvar postupně zformovala až do dnešní podoby. S tímto majetkovým oddělením pak jde ruku v ruce i oddělení odpovědnosti osob.²⁰

U kapitálových společností je tento prvek majetkové samostatnosti ještě akcentován. Oproti osobním společnostem, kde hrají zejména roli i osobní vlastnosti společníka, je u kapitálových společností zohledňován spíše (v případě akciových společností pak pouze) majetkový aspekt. Toto zohledňování začíná u vkladů jednotlivých společníků do základního kapitálu společnosti, kdy standardně výše tohoto vkladu znamená úměrnou účast na společnosti, tedy počet hlasů, podíl na zisku a další. Nejdůležitějším aspektem kapitálových společností je však snížení, až úplná eliminace

¹⁷ PELIKÁNOVÁ, I. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 35.

¹⁸ RUBAN, R. § 119. In LAVICKÝ, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 616.

¹⁹ LASÁK, J. § 1. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-03-21].

²⁰ HURDÍK, J. § 20. In: LAVICKÝ, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 159-160.

ručení společníka za dluhy společnosti během existence společnosti.²¹ Tento princip neručení osobním majetkem společníka ve spojení s důsledným oddělením majetku kapitálové společnosti a jejich členů je hlavním předpokladem pro tvorbu a existenci skutečnosti, která se nazývá korporátní závoj (*corporate veil*).

1.3 Korporátní závoj a doktrína *piercing the corporate veil*

1.3.1 Korporátní závoj

Korporátní právo common law zemí označuje institut oddělení osoby společníka a korporace jako korporátní závoj (*corporate veil*).²² V českých zdrojích začíná být termín „korporátní závoj“ čím dál více užíván oproti spojení „majetková samostatnost“.²³ Není úplně zřejmé, zda doktrinálně jde o čistá pojmová synonyma, avšak v českých zdrojích jsou tyto termíny používány většinou jako synonyma, vyjadřující ochranu společníka před nároky věřitelů společnosti. Zahraniční učební texty tyto dva pojmy spíše rozlišují, resp. převážně používají termín majetková samostatnost pro vyjádření jednoho ze základních principů korporátního práva (hlavně ve vztahu k právní osobnosti právnické osoby), zatímco za korporátní závoj je pak označována pomyslná bariéra, kterou nelze překonat a je tak překážkou pro postižení majetku společníka.²⁴ Korporátní závoj by pak pojmově měl být jedním z praktických důsledků (majetkové) samostatnosti společnosti, navíc se jeví konzistentnější dodržovat pojmosloví angloamerických úprav, ze kterých koneckonců tyto instituty pocházejí.

Pro common law jurisdikce byl institut korporátního závoje zformován slavným rozhodnutím *Salomon v A Salomon & Co Ltd*.²⁵ Nutno zmínit, že dané rozhodnutí rozebírá fenomén oddělené právní osobnosti společnosti a jejich členů komplexně, nejenom ve vztahu k omezenému ručení společníků. Právě v tomto rozhodnutí byl

²¹ ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 94-97.

²² DIGNAM, A., LOWRY, J. *Company Law*. 7th edition. Oxford University Press, 2012, s. 31; často užíváno spojení i *veil of incorporation* (doslovně nejlépe přeloženo jako závoj ustavení).

²³ To může být způsobeno i čím dál znatelnějším vlivem angloamerického korporátního práva na náš právní řád. Common law nemá přesný překlad pro majetkovou samostatnost, autoři nejčastěji zahrnují majetkovou samostatnost společnosti do autonomie osob (*separate entities*).

²⁴ DAVIES, P. *Introduction to Company Law*. 2nd edition. Oxford University Press, 2010, s. 43-45.

²⁵ *Salomon v A Salomon & Co Ltd* [1897] A. C. 22.

pomyslný korporátní závoj důsledně rozlišen a dodržen. Snad všichni akademici z common law zemí pak toto rozhodnutí považují za základní stavební kámen doktríny *piercing the corporate veil* a omezeného ručení společníků.²⁶

1.3.2 Doktrína *piercing the corporate veil*

Doktrína *piercing the corporate veil*, pocházející a stále během současné doby formovaná soudy hlavně z common law jurisdikcí, pak doslovně znamená „propíchnutí“²⁷ korporátního závoje společnosti, tedy ignorování základních zásad samostatnosti společnosti a společníka a omezeného ručení. Zejména angloamerické soudy seznaly, že v některých výjimečných situacích, je nutno korporátní závoj ignorovat a umožnit věřitelům požadovat plnění své pohledávky za společností od společníků této společnosti, a zmírnit tak „tvrdost“ korporátního práva, která by v některých případech mohla založit zjevnou nespravedlnost.²⁸ Doktrína není pouze angloamerickou záležitostí, v jisté době je možné ji nalézt i v německých publikacích a rozhodovací praxi pod termínem *Durchgriff* nebo také *Durchgriffshaftung*.²⁹

Definice doktríny, stejně jako doktrína sama, není plně zformována, dokonce nepanuje shoda, co vše by se do doktríny mělo zařadit. Tato otázka vyvstává zejména za hranicemi, ať už jde o snahu formulaci doktríny mezi anglickými, či dokonce i americkými. Mezi českými autory, kteří se doktrínou detailně zabývali, panuje spíše širší pojetí této doktríny.³⁰ Pro účely práce je zvolena definicí viz výše, která představuje širší pojetí doktríny, tedy že jde o jakékoli dovození odpovědnosti společníka za dluhy společnosti, nehledě na to, zda jde o výjimku z autonomie

²⁶ DAVIES, P. Introduction to Company Law. 2nd edition. Oxford University Press, 2010, s. 44-45.

²⁷ Čeští a Slovenští autoři označují také slovem „průnik“.

²⁸ DAVIES, P. Introduction to Company Law. 2nd edition. Oxford University Press, 2010, s. 44-45.

²⁹ ČERNÁ, S. Lze prolomit hranice majtkové samostatnosti obchodní společnosti?. In: PAUKNEROVÁ, M., TOMÁŠEK, M. Nové jevy v právu na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva. Karolinum, Praha, 2009, s. 28-29, s. 34-39.

³⁰ Pro pojetí českých autorů viz KOSTOHRYZ, M. Piercing the corporate veil: překonávání právní samostatnosti kapitálových společností ve srovnávacím pohledu. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013, s. 9, srov. s LOKAJÍČEK, J. Prolomení majtkové samostatnosti kapitálových společností. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 9; zahraniční autoři (UK) viz DIGNAM, A., LOWRY, J. Company Law. 7th edition. Oxford University Press, 2012, s. 31-32, srov. DAVIES, P. Introduction to Company Law. 2nd edition. Oxford University Press, 2010, s. 44-45.

společníka a společnosti, či omezeného ručení společníků.³¹ Za povšimnutí stojí, že Černá také pojímá doktrínu široce a zařazuje sem situace jako podkapitalizace, smísení majetku, a mnoho dalších situací.³²

Doktrinální definice a charakteristika doktríny není jedinou nezodpovězenou otázkou. Liší se také vůle k aplikaci doktríny, a to nejenom mezi jednotlivými jurisdikcemi. Aplikace a formování důvodů pro použití doktríny se stále vyvíjí a mění. Pravidlem ale bývá, že užití doktríny je spíše výjimečné a často dokonce prostředkem *ultima ratio*.³³ Jednotné není ani přesné použití slov, zahraniční literatura a judikatura pracují s výrazy jako *lifting*, *peeping*, *penetrating*, nebo *piercing* (který je dle mého názoru nejčastější).³⁴

Kromě definice není standardizováno ani dělení druhů piercingu, uplatnění doktríny ve vztahu k jiným, než kapitálovým společnostem, či přesah do ostatních právních oborů. Dělení druhů piercingu je možné ve zdrojích najít jako rozdělení na piercing přímý, či nepřímý,³⁵ pravý a nepravý,³⁶ či další kategorizace zahrnuté do tzv. zvláštních druhů piercingu.³⁷ Vzhledem k tomu, že stále probíhá diskuze o možnosti použití piercingu ve vztahu ke kapitálovým společnostem, tím méně je jasná možnost použití doktríny ve vztahu např. k osobním společnostem, či dokonce spolkům, nebo seskupením bez právní subjektivity, jakým bude například svěřenský fond.³⁸ Řešení této

³¹ Tyto dvě kategorie odlišuje např. KOSTOHRYZ, M. Piercing the corporate veil: překonávání právní samostatnosti kapitálových společností ve srovnávacím pohledu. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013, s. 9.

³² ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015s. 201-202.

³³ ČERNÁ, S. Lze prolomit hranice majetkové samostatnosti obchodní společnosti?. In: PAUKNEROVÁ, M., TOMÁŠEK, M. Nové jevy v právu na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva. Karolinum, Praha, 2009, s. 28-34.

³⁴ DIGNAM, A., LOWRY, J. Company Law. 7th edition. Oxford University Press, 2012, s. 31.

³⁵ KOSTOHRYZ, M. Piercing the corporate veil: překonávání právní samostatnosti kapitálových společností ve srovnávacím pohledu. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013, s. 11.

³⁶ LOKAJÍČEK, J. Prolomení majetkové samostatnosti kapitálových společností. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 15-16.

³⁷ Srov. KOSTOHRYZ, M. Piercing the corporate veil: překonávání právní samostatnosti kapitálových společností ve srovnávacím pohledu. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013, s. 13 a LOKAJÍČEK, J. Prolomení majetkové samostatnosti kapitálových společností. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 13-15.

³⁸ Lokajíček je proti aplikaci např. ve vztahu k veřejné obchodní společnosti - viz LOKAJÍČEK, J. Prolomení majetkové samostatnosti kapitálových společností. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 11; Kostohryz by naopak aplikoval obdobně – viz KOSTOHRYZ, M. Piercing the corporate veil: překonávání právní samostatnosti kapitálových společností ve srovnávacím pohledu. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013, s. 15.

otázky je zřejmé hlavně ve vztahu k ručení společníků veřejné obchodní společnosti, a koneckonců i případné použití institutu ovlivnění veřejné obchodní společnosti třetí osobou, zde bude piercing pro dostupnost ostatních institutů (zákonného ručení společníků veřejné obchodní společnosti) nadbytečný, avšak velmi nejasné je použití ve vztahu ke spolkům. Zde není možné dle § 215 odst. 2 OZ bez dalšího sáhnout po institutu ručení členů (společníků), a aplikace ovlivnění je spíše doktrinálně vyloučena.³⁹ I když se s velkou pravděpodobností většina spolků nedostane do situace, kdy by svým jednáním (i v rámci podnikání v souladu s § 217 OZ) bylo nutno prolamovat majetkovou oddělenost spolku, není takový případ až tak nereálný. V takovém případě se domnívám, že by při naplnění jedné z typových situací níže (například podvodu), měla být dovozena odpovědnost odpovědných osob, a to případně i za použití doktríny *piercing the corporate veil*.⁴⁰

Doktrína a otázka korporátního závoje mají přesah do dalších právních oborů, které s nimi souvisí – s trestním právem⁴¹, právem hospodářské soutěže,⁴² právem insolvenčním,⁴³ ale také například otázkou soudní příslušnosti.⁴⁴ V práci se však zaměřuji zejména na korporátní a odpovědnostní otázky.

Bez zřetele k debatě o přesné definici či možných zařazení, dělení, druhů a přesahů průníků, je doktrína např. ve Spojeném království již tak rozvinutá, že soudy

³⁹ Ačkoli jsem nenašel žádný zdroj, který by řešil možnost či nemožnost použití ustanovení zákona o obchodních korporacích o ovlivnění (§ 71 ZOK) na spolek (který sice je korporací, ale není obchodní korporací), domnívám se, že dané nebude možné aplikovat, a to vzhledem k systematickému zařazení institutu ovlivnění v zákoně o obchodních korporacích a zařazení spolku v občanském zákoníku (mnoho institutů shodných pro právnické osoby či korporace je systematicky zařazeno do občanského zákoníku, přičemž se tím pádem jeví, že instituty zařazené v obecné části zákona o obchodních korporacích (např. vklad, základní kapitál, nebo právě podnikatelská seskupení) jsou zamýšlené pouze pro obchodní korporace. Shodně pak i DOLEŽIL, T. § 71. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-07-20], který (jakkoli bez podrobnější argumentace) vymezuje, že ovlivněnou osobou mohou být *jen* obchodní korporace.

⁴⁰ Výjimečnost využití doktríny průniku vůči kapitálovým společnostem a její praktická neexistence a neprozkoumanost ve vztahu ke spolkům vede spíše k závěru, že analogické užití doktríny vůči spolkům a dovození odpovědnosti či ručení člena či členů spolku bude ještě obtížnější, a v praxi bude pro věřitele mnohem praktičtější využít jiné instituty k dovození odpovědnosti daných osob, ať už práva trestního, či práva odpovědnosti členů volených orgánů spolku.

⁴¹ Srov. ŠELLENG, D. Trestní odpovědnost právnických osob začleněných do koncernu – 1. část. Bulletin advokacie. 2018, č. 4, s. 39-42.

⁴² Srov. PIPKOVÁ, P. J. Nová úprava náhrady škody z protisoutěžních jednání I.: Aktivní a pasivní legitimace a rozsah náhrady škody. Obchodněprávní revue. 2017, č. 11-12, s. 326-334.

⁴³ Srov. ŽIŽLAVSKÝ, M. Protržení firemního závoje - odpovědnost společníků za protahování krizové situace a opožděné podání insolvenčního návrhu. Ad Notam. 2012, č. 2, s. 3-6.

⁴⁴ Srov. LASÁK, J. Soumrak formální samostatnosti osob tvořících podnikatelská seskupení v otázce jurisdikční. Právní rozhledy. 2008, č. 18, s. 663-669.

typizovaly některé situace, ve kterých je třeba korporátní závoj ignorovat, například v případě podvodu (*façade, fraud, sham*).⁴⁵ Obdobně je tomu i v Německu, tamější soudy typizovaly prolomení majetkové samostatnosti společnosti v případě smísení majetku či zásahu vedoucího k insolvenční společnosti.⁴⁶ Výčet situací, ve kterých zahraniční soudy uplatní doktrínu (nebo její obdobu), je však předmětem se stále vyvíjející, poměrně nejednotné, rozhodovací praxe, přičemž je nutné zpravidla zkoumat každý případ na *case-by-case basis*. I když určitý případ bude zahrnut do příslušné „šablony“, je možné, že se soud nakonec rozhodne korporátní závoj ponechat neporušený.⁴⁷

Doktrína *piercing the corporate veil* inspirovala i české zákonodárce při tvorbě zákona o obchodních korporacích, o čemž svědčí důvodová zpráva k ustanovením o ovlivnění a koncernu. Zákonodárce se dle svého výkladu „lišácky“ z doktríny zřejmě inspiroval situacemi definovanými jako *shadow director* (podrobně viz podkapitola 3.3), avšak výslovně celou doktrínu nepřejal.⁴⁸ Právo Evropské Unie přitom prostor pro uplatnění doktríny také jednoznačně poskytuje, dokonce v některých případech je určitým způsobem aplikována.⁴⁹ Aplikovatelnost rozhodnutí *Akzo Nobel*⁵⁰ v českém právním řádu (i když ve světle již neúčinné soukromoprávní úpravy) však Nejvyšší soud vyjma sféru hospodářské soutěže takřka odmítl.⁵¹ Samotná argumentace doktrínou *piercing the corporate veil* bez jejího spojení s dalšími českými právními nástroji dovození (deliktní) odpovědnosti či ručení společníka je v českých soudních sporech velice výjimečná a zatím neúspěšná.⁵² Toto spíše svědčí o opatrném, až negativním přístupu českých soudů k případnému otevření možnosti použití doktríny.

⁴⁵ DIGNAM, A., LOWRY, J. *Company Law*. 7th edition. Oxford University Press, 2012, s. 35.

⁴⁶ JOSKOVÁ, L. BGH k odpovědnosti společníků za závazky společnosti. *Právní zpravodaj*, 2007, č. 11, s. 15-16.

⁴⁷ Srov. ČERNÁ, S. Lze prolomit hranice majetkové samostatnosti obchodní společnosti?. In: PAUKNEROVÁ, M., TOMÁŠEK, M. *Nové jevy v právu na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva*. Karolinum, Praha, 2009, s. 28-31.

⁴⁸ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), č. 90/2012 Dz, odůvodnění K § 76 až 97.

⁴⁹ Rozsudek Evropského soudního dvora sp. zn. C-97/08 P - *Akzo Nobel v. Komise ES* ze dne 10.09.2009, bod 58 a 59 rozsudku.

⁵⁰ Rozsudek Evropského soudního dvora sp. zn. C-97/08 P - *Akzo Nobel v. Komise ES* ze dne 10.09.2009.

⁵¹ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 2214/2017 ze dne 24.04.2019.

⁵² Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1079/2017 ze dne 24.10.2017, potvrzený usnesením Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 161/18 ze dne 22.05.2018.

Někteří autoři přesto vidí prostor pro aplikaci doktríny i v českém právním řádu. Snad všichni se shodují, že bez přispění (resp. rozvinutí) aplikační praxe pomocí judikatury se doktrína (logicky) nerozvine. Štenglová prostor pro rozvinutí doktríny spatřuje prostřednictvím institutu ovlivnění dle § 71 ZOK (k ovlivnění viz podkapitola 2.2.1 této práce).⁵³ Ve vztahu k předchozí úpravě aplikaci doktríny (resp. jistou formu doktríny) v českých poměrech nezavrhli ani Černá či Patěk.⁵⁴

1.3.3 Dílčí shrnutí

Korporátní závoj je právním konstruktem, který důsledně odděluje osobu společnosti a společníka. Doktrína *piercing the corporate veil*, která je velmi komplexní, nejednotná a slouží především jako prostředek *ultima ratio*, umožňuje tento korporátní závoj „propíchnout“, a tím dovést odpovědnost společníka za závazky společnosti. Činí tak zejména na základě typizovaných situací.

Aplikovatelnost doktríny na český právní řád je předmětem diskuze, přičemž někteří autoři spatřují prostor pro její aplikaci (či pro její projevy) v obecných právních zásadách občanského práva, ručení společníků nebo deliktní odpovědnosti.

⁵³ ŠTENGLOVÁ, I. § 1. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 1.

⁵⁴ PAUKNEROVÁ, M., TOMÁŠEK, M. Nové jevy v právu na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva. Karolinum, Praha, 2009, s. 41-47.

2. Ručení a odpovědnost společníků dle zákonné úpravy ČR

Ručení či odpovědnost společníka za závazky společnosti nastávají v případě, kdy je ignorován korporátní závoj a oddělení majetku osob společníka a společnosti. Ručení není korporátnímu právu nijak cizí, nejčastěji je dovozeno jistou formou zákonného společnického ručení, jehož účelem je uspokojení pohledávek věřitelů společnosti přímo z osobního majetku ručícího společníka a vyrovnání dluhu společnosti. Jedná se o jednu z forem ochrany věřitelů, kterou korporátní právo poskytuje věřitelům společnosti.⁵⁵ Mezi nejznámější a právem nejjasněji upravené instituty patří právě zákonné ručení společníků, které je popsáno v následující podkapitole. Zákonná úprava a obchodněprávní teorie znají i další instituty a situace, ze kterých může být dovozeno ručení nebo odpovědnost společníků za závazky společnosti.

Takovými instituty jsou následky zneužití podnikatelských seskupení (ovlivnění, ovládání a koncern) v podobě povinnosti náhrady újmy či ručení, a dále civilní nástroje (delikttní) odpovědnosti společníka. Každému z těchto právních pojmů je věnována příslušná podkapitola, přičemž závěry o možnosti dovození ručení a odpovědnosti společníků dle zákonné úpravy ČR jsou sumarizovány v podkapitole 2.3.3.

2.1 Zákonné ručení společníků

Téměř synonymem pro pojem zákonného ručení společníků za závazky společnosti a zároveň typickým představitelem tohoto institutu je veřejná obchodní společnost. Tato právní forma sice formálně zakládá majetkovou samostatnost společníka a společnosti, přičemž ručení může nastat jen a pouze pokud jsou splněny kumulativní podmínky: a) nesplnění dluhu veřejnou obchodní společností (nejčastěji kvůli nedostatku jmění společnosti k uspokojení pohledávek věřitelů), b) včasné

⁵⁵ ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 187-188.

uplatnění práva věřitelů vůči společníku vycházející ze subsidiární povahy ručení, avšak v porovnání s kapitálovými společnostmi představuje pro společníka minimální (pokud vůbec nějakou) ochranu.⁵⁶ Na společníka veřejné obchodní společnosti je vlivem osobních prvků této právní formy společnosti kladena navíc přísnější povinnost loajality a zákazu konkurence.⁵⁷ Smysl takto přísného zákonného ručení je nutno hledat v podstatě právní formy veřejné obchodní společnosti a opět v jejím dominantním osobním prvku. Zákonodárce předpokládá velmi vysokou, až plnou angažovanost společníka na řízení společnosti; na společnickových osobních kvalitách veřejná obchodní společnost stojí a padá.⁵⁸

Komanditní společnost pro společníky představuje dva režimy možného zákonného společnického ručení. Na komplementáře se analogicky uplatní zákonné ručení obdobně jako na společníka veřejné obchodní společnosti.⁵⁹ Komanditista však v momentě splacení všech vkladů a zápisu této skutečnosti do obchodního rejstříku bude posuzován jinak – z hlediska ručení by se po zapsání údaje o splacení vkladů do obchodního rejstříku dalo označit postavení komanditisty jako analogické k postavení společníka s ručením omezeným; tato analogie úpravy ručení však nezakládá analogii v dalších oblastech, ve kterých se na komanditistu užití ustanovení o společníku veřejné obchodní společnosti.⁶⁰ Z hlediska ručení je pak možné najít další možné rozdíly režimu komanditisty oproti společníku společnosti s ručením omezeným. Těmito rozdíly jsou fakultativní možnost institutu komanditní sumy dle § 129 an. ZOK a případ, kdy je komanditistovo jméno uvedeno přímo v obchodní firmě dané společnosti ve smyslu § 118 odst. 2 ZOK.

⁵⁶ Srov. § 95 odst. 1 ZOK ve spojení s § 2018 an. OZ; ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 193-194.

⁵⁷ HRABÁNEK, D. § 95. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-03-31].

⁵⁸ *Ibidem*.

⁵⁹ ALEXANDER, J. § 118. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-03-31].

⁶⁰ Srov. § 120 odst. 2 a § 123 ZOK, podrobně pak ALEXANDER, J. § 118. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-03-31].

Pravý korporátní závoj v plném slova smyslu je možné nalézt až u nejvyužívanější formy obchodní společnosti v České republice,⁶¹ společnosti kombinující jak osobní, tak kapitálové prvky – společnosti s ručením omezeným. Omezené ručení společníků trvá do doby, než jsou splněny všechny vklady společníků do společnosti a zároveň je tato skutečnost zaznamenána v obchodním rejstříku.⁶² Ochrana společníků vychází z ideje, že věřitele má dostatečně chránit základní kapitál společnosti, který společníci obligatorně do společnosti musí vložit a tato ochrana je dostatečná.⁶³ Její společníci získají na základě § 132 odst. 1 ZOK ochranu v momentě zápisu splacení všech vkladů do obchodního rejstříku a od této chvíle požívají plné ochrany kapitálové společnosti.⁶⁴

Poslední klasická forma české obchodní společnosti pak představuje nejsilnější ochranu společníků. Akcionář je takřka protikladem společníka veřejné obchodní společnosti. Pomineme-li jednočlenné akciové společnosti, typický akcionář je investor, který do společnosti vložil majetkovou hodnotu a očekává zhodnocení této své investice, ať už v podobě dividend nebo zhodnocením a prodejem svých akcií. To vede v zahraničí velmi často až k úplnému odtržení akcionáře od jakékoli aktivity ve společnosti a jeho podílu na jejím řízení, přičemž anglické právo tento „fenomén“ dlouhodobě zkoumá a označuje pod pojmem *separation of ownership and control*.⁶⁵ Tento kapitálový (investiční) prvek je v akciové společnosti proto převažující. Na rozdíl od společníků společnosti s ručením omezeným, akcionáři bez dalšího neručí za dluhy společnosti ani během trvání společnosti nehledě na stav splacení, či nesplacení vkladů.⁶⁶ I přesto zákon o obchodních korporacích zná situaci, kdy akcionář akciové společnosti může ručit přímo na základě zákona bez použití jakýchkoli zahraničních

⁶¹ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), č. 90/2012 Dz, odůvodnění K § 138 až 157.

⁶² POKORNÁ, J. § 132. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-03-31].

⁶³ ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 198-199. Reálná ochranná funkce základního kapitálu je diskutabilní, zvláště s ohledem na minimální požadovanou hodnotu vkladu společníka společnosti s ručením omezeným po rekodifikaci soukromého práva; K diskutabilitě garanční funkce základního kapitálu viz např. KUHN, P. § 30. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 71.

⁶⁴ ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 195.

⁶⁵ IRELAND, P. Company Law and the Myth of Shareholder Ownership. The Modern Law Review, volume 62, no. 1, 1999, s. 47-52.

⁶⁶ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, 484.

doktrín či jiných právních nástrojů. Akcionář bude ručit po zániku společnosti, a to do výše jeho podílu na likvidačním zůstatku na základě § 39 ZOK.⁶⁷

2.2 Podnikatelská seskupení

Díl 9 Hlavy I ZOK upravuje tzv. podnikatelská seskupení, za která zákon o obchodních korporacích označuje ovládání, ovlivnění a koncern. Toto zákonné systematické zařazení ovlivnění do podnikatelských seskupení však teorie spíše odmítá, podrobně viz podkapitola 2.2.1 této práce. Cílem následujících podkapitol je dostatečně charakterizovat hlavní znaky institutů ovlivnění, ovládání a koncernu (podkapitoly 2.2.1 až 2.2.3), odlišit je od sebe, a v neposlední řadě i popsat právní důsledky zneužití vlivu v obchodní korporaci (podkapitola 2.2.4). Před samotným naplněním těchto cílů je vhodné alespoň zběžně zmínit podstatu a význam podnikatelských seskupení.

Podnikatelská seskupení jsou přirozeným vývojem korporátního práva, na které český právní řád reaguje příslušnými ustanoveními § 71-91 ZOK.⁶⁸ Tato ustanovení v zákoně o obchodních korporacích jsou výsledkem opatrné snahy zákonodárce o inspiraci doktrínou *piercing the corporate veil*, přičemž tato ustanovení mají za cíl, ve spojení s deliktními pravidly OZ, ochránit věřitele v situaci, kdy je nějaká osoba (nemusí jít o společníka) odpovědná za nesolventnost společnosti.⁶⁹ Zákonodárce zavedl tuto speciální ochranu věřitelů pro případy, kdy není obchodní korporace při svém rozhodování a jednání nezávislá na vlivu jiných osob mimo statutární orgány, a to ať už jde o vliv třetí osoby, faktický, či smluvní koncern.⁷⁰

Výhody podnikatelských seskupení jsou mnohé – od čistě právních jako například omezení podnikatelského rizika, přes výhody ekonomického a účetního typu

⁶⁷ ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 192-193.

⁶⁸ Úpravu podnikatelských seskupení je možné nalézt i v dalších právních předpisech, např. § 134 OZ či předpisech veřejnoprávní povahy typu daňových předpisů.

⁶⁹ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), č. 90/2012 Dz, odůvodnění K § 76 až 97.

⁷⁰ ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 203.

(např. daňová optimalizace), až po klady manažerské, kterým bude třeba možnost komplexnějšího nastavení řídicích vztahů uvnitř skupiny více společností.⁷¹

Jako většina věcí, i podnikatelská seskupení mají druhou stranu mince, kterou mohou v některých případech poznat zejména věřitelé společnosti, která je členem spletné skupiny společností tvořících koncern a vůči které byl koncernový zájem celé skupiny prosazen k újmě této jedné konkrétní společnosti, potažmo újmě jejích věřitelů. Jedna z hlavních rolí koncernového práva je proto jeho ochranná funkce, která má za cíl zabránit zneužívání podnikatelských seskupení, a to prostřednictvím reparačních a informačních povinností.⁷²

2.2.1 Ovlivnění

Ihned u prvního institutu vzniká mezi českými akademiky názorový rozpor, zda je ovlivnění samostatným typem podnikatelského seskupení, či nikoli. Černá jej popisuje jako „využití možnosti, kterou dává ovládající osobě její rozhodující pozice (vliv) v ovládané obchodní korporaci“,⁷³ a dle jejího názoru ovlivnění není typem podnikatelského seskupení jako ovládání či koncern, ale pouze faktickým důsledkem uplatnění rozhodujícího vlivu vlivnou osobou a projevem ovládání.⁷⁴ Argumentem pro vynětí ovlivnění ze zařazení do podnikatelských seskupení je také příklon zákona o obchodních korporacích k francouzskému pojetí podnikatelských struktur, které, mimo jiné, u podnikatelského seskupení vyžaduje znak trvalosti a jednotného řízení.⁷⁵ Stejný názor, totiž že ovlivnění sice bude samostatným typem jednání, ale nikoli samostatným typem podnikatelského seskupení, zaujímají i další významní autoři.⁷⁶ Doležil naopak vnímá ovlivnění, ovládání a koncern jako tři samostatná podnikatelská seskupení. Na podporu, proč zařadit ovlivnění mezi podnikatelská seskupení, představuje dva argumenty pro toto pojetí: i) systematickosti zařazení ovlivnění do dílu 9 ZOK, ii) ne

⁷¹ *Ibidem*, s. 205-206.

⁷² *Ibidem*, s. 206-207.

⁷³ *Ibidem*, s. 215.

⁷⁴ *Ibidem*.

⁷⁵ DOLEŽIL, T. Díl 9 Podnikatelská seskupení. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-07-20].

⁷⁶ ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 190-191.

všechny vlivné osoby, které se dopustí ovlivnění, budou osobami ovládajícími.⁷⁷ Situaci představenou argumentem ad ii) popisuje i Černá - každá ovládající osoba je vlivnou osobou, ale ne všechny vlivné osoby jsou osobami ovládajícími; avšak v citovaném textu vliv tohoto argumentu na její definici ovlivnění systematické (ne)zařazení do podnikatelských seskupení dále nerozvíjí.⁷⁸ Třetím konceptem je jakýsi kompromis – teoreticky jsou stupně podnikatelských seskupení skutečně tři, avšak ve skutečnosti je soustava *funkčně* dvoustupňová.⁷⁹ Judikatura k tomuto tématu je vzhledem k recentnosti novelizace poměrně vzácná, zatím to však vypadá, že ani soudy nemají jasno, zda ovlivnění bude považováno za samostatnou formu podnikatelského seskupení.⁸⁰ Závěr o zařazení či nezařazení ovlivnění do podnikatelských seskupení by však neměl mít praktického dopadu, v každém případě jde o *invazivní nástroj*, kterým je určitou osobou způsobena újma obchodní korporaci.⁸¹

V tomto kontextu je nutno upozornit na skutečnost, že použití slova *osoba* nemusí být zcela korektní. Vlivnou osobou, resp. subjektem, může být i svěřenský fond, případně jiná entita bez právní subjektivity, pokud má schopnost samostatně jednat.⁸²

Vlivnou osobou, tedy subjektem, který využije svého vlivu v obchodní korporaci k prosazení svého zájmu,⁸³ může být celá řada osob, od člena obchodní korporace -

⁷⁷ DOLEŽIL, T. § 71. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-07-20].

⁷⁸ ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 215.

⁷⁹ HAVEL, B. § 71. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 200.

⁸⁰ Srov. rozsudek Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 14 VSOL 557/2019 ze dne 21.08.2019. V tomto řízení Krajský soud v Ostravě jakožto první instance formuloval závěr, že ovlivnění je jednou ze tří forem podnikatelských seskupení. Vrchní soud v Olomouci jakožto odvolací soud přejal názor zastávaný Černou a důvodovou zprávou k zákonu o obchodních korporacích, totiž že koncepce podnikatelských seskupení je dvoustupňová (bod 25. rozsudku), ale podrobněji se problematikou nezabýval.

⁸¹ DOLEŽIL, T. Díl 9 Podnikatelská seskupení. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-07-20].

⁸² HAVEL, B. § 71. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 200.

⁸³ Zákonná definice vlivné se nachází v § 71 odst. 1 ZOK: „Každý, kdo pomocí svého vlivu v obchodní korporaci rozhodujícím významným způsobem ovlivní chování obchodní korporace k její újmě (...)“. Tato definice je legislativní zkratkou, k jejímuž naplnění je vyžadován nejen vliv, ale i jeho uplatnění – podrobně viz ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 192-193.

společníka, po manžele (partnera) člena voleného orgánu, nebo potenciálně i významného věřitele.⁸⁴

Naopak vlivnou osobou nebude člen voleného orgánu či prokurista ovlivněné osoby, jak podává § 71 odst. 5 ZOK. Navíc, dle recentního rozsudku Vrchního soudu v Praze je nutno výjimku formulovanou § 71 odst. 5 ZOK vztáhnout „i na likvidátory, opatrovníky právnické osoby (...), insolvenční správce a další osoby v obdobném postavení, jež na základě rozhodnutí soudu, na základě zákona nebo na základě smlouvy (...) právně jednájí (číní právní úkony) přičitatelné obchodní korporaci“.⁸⁵

Vrchní soud v Praze dále v citovaném rozhodnutí uvedl i další a z mého pohledu velmi kontroverzní právní názor - vyjma osob uvedených v předchozí větě soud do výjimky dle § 71 odst. 5 ZOK zařadil i společníky coby členy nejvyššího orgánu obchodní korporace.⁸⁶ Tento výklad Vrchní soud v Praze podporuje argumentem, že se poškozená obchodní korporace může vůči všem výše uvedeným osobám, tj. od statutárního orgánu, přes opatrovníka, až po společníka, domáhat náhrady způsobené újmy pomocí jiných ustanovení, než prostřednictvím ustanovení zákona o obchodních korporacích o ovlivnění. Doslovně tento právní názor Vrchní soud v Praze vyjádřil takto: „Důvod, proč se obchodní korporace nemůže domáhat vůči těmto osobám náhrady újmy způsobené obchodní korporací podle uvedeného obecného ustanovení zákona [pozn.: § 71 ZOK], chránícího obchodní korporaci, případně její věřitele, před následky nehospodárného (zejména z důvodu nekompetentního postupu či nekalých praktik) jednání členů vlastních orgánů korporace, je skutečnost, jež byla naznačena shora, a to, že jednotliví členové orgánů obchodní korporace odpovídají korporaci, případně věřitelům za újmu způsobenou jednáním v rozporu s péčí řádného hospodáře ve smyslu § 159 NOZ, případně podle smlouvy a podle speciálních ustanovení ZOK (např. § 53, § 62, § 68 ZOK). Ustanovení § 71 ZOK tak dopadá na nejširší okruh osob, nadaných formálním i neformálním vlivem na právní jednání obchodní korporace s

⁸⁴ ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLIOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 217-220.

⁸⁵ Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 Cmo 135/2017 ze dne 13.12.2017. Toto rozhodnutí je neveřejné a bylo mi příslušným soudem poskytnuto na základě žádosti o informace. Úplné znění rozhodnutí tvoří přílohu č. 1 této práce.

⁸⁶ Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 Cmo 135/2017 ze dne 13.12.2017. Shodně je rozsudek interpretován i Hanžlem: HANŽL, P. Může být zmocněnec či společník vlivnou osobou?. 2018, [online] epravo.cz, [cit. 2019-07-20]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/muze-byt-zmocnenec-ci-spolecnik-vlivnou-osobou-108036.html>.

*dopady do jejího hospodaření i její majetkové sféry, u nichž by se případné náhrady za negativní důsledky takového vlivu na hospodaření korporace nebylo možno domoci podle jiných ustanovení zákona. [podržení doplněno]*⁸⁷ Argument, proč by do výjimky dle § 71 odst. 5 ZOK měli být zahrnuti i společníci (kteří jsou členem orgánu ze zákona a kteří jednají v rámci nejvyššího orgánu společnosti) Vrchní soud v Praze dále nerozvíjí. Jediným argumentem pro zařazení společníků pod tuto výjimku je proto dostupnost jiných právních prostředků k náhradě újmy.

Dle Hanžla je výše uvedený výklad až příliš restriktivní a povede k vyprázdnění a praktické nemožnosti využití institutu ovlivnění.⁸⁸ K tomuto závěru dospěla i odborná literatura.⁸⁹ Dle mého názoru je výklad představený Vrchním soudem v Praze nesprávný, zejména ve vztahu ke společníkům korporace. Restrikce výkladu, resp. použití ustanovení § 71 ZOK prostřednictvím rozšíření okruhu osob zařazených do § 71 odst. 5 ZOK se jeví jako nesystémové a nekorespondující s teleologickým výkladem ustanovení zákona o obchodních korporacích o ovlivnění.⁹⁰ Smyslem daného ustanovení a záměrem zákonodárce by mělo být poskytnutí dodatečné ochrany osobám (případně i obchodní korporaci), které by mohly být poškozeny jednáním vlivné osoby. Na společníky obchodních společností, na rozdíl od členů volených orgánů, nedopadají ustanovení o péči řádného hospodáře, a proto by tato dodatečná ochrana byla fakticky znemožněna.⁹¹ Výklad omezující aplikaci § 71 ZOK (za extenze výkladu § 71 odst. 5 ZOK) představený vrchním soudem v příslušném rozhodnutí je proto v rozporu s § 71 odst. 5 ZOK, a to vzhledem k úmyslu zákonodárce⁹² a doktrinálnímu výkladu předních českých akademiků.⁹³ Současně by takový výklad také odporoval předchozí úpravě

⁸⁷ Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 Cmo 135/2017 ze dne 13.12.2017.

⁸⁸ HANŽL, P. Může být zmocněnec či společník vlivnou osobou?. 2018, [online] epravo.cz, [cit. 2019-07-20]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/muze-byt-zmocnenec-ci-spolecnik-vlivnou-osobou-108036.html>.

⁸⁹ ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 194-195.

⁹⁰ ČERNÁ, S. Ovlivnění jako klíčový pojem českého koncernového práva. Rekodifikace & praxe č. 1/2014 [Systém ASPI, cit. 2019-11-09].

⁹¹ ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 194-195.

⁹² Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), č. 90/2012 Dz, odůvodnění K § 76 až 97.

⁹³ HAVEL, B. § 71. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 199-208. Shodně i ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 194-195.

institutu ovlivnění v § 66 odst. 6 ObchZ,⁹⁴ kterou se současná úprava patrně do velké míry inspirovala, přičemž teorie obecně připouštěla, aby se na základě tohoto ustanovení věřitelé domohli ručení společníka za závazky společnosti.⁹⁵ Právní názor teorie potvrdila i judikatura Nejvyššího soudu.⁹⁶

V citovaném rozhodnutí se Vrchní soud v Praze vyjádřil i k teoretickému příkladu, zda je možné ustanovení § 71 ZOK aplikovat i na situaci, kdy např. společník či akcionář výkonem svého hlasovacího práva způsobí znehodnocení majetku korporace, a dospěl k závěru, že nikoli. Tento závěr podporuje přirovnáním takové situace k volnému nakládání vlastníka s majetkem.⁹⁷ Hypotetický příklad s akcionářem, který Vrchní soud v Praze ve svém rozsudku zmínil v samém závěru rozhodnutí, pak dle mého názoru jen dokresluje chybný přístup uvedeného soudu k celé problematice. Akcionář zřejmě může vykonávat své vlastnické právo (prostřednictvím práva hlasovacího), ale jako každý vlastník je i takový akcionář povinen vykonávat své vlastnické právo v souladu s Listinou ve smyslu čl. 11 odst. 3. Argumentace Listinou se může zdát jako velmi obecná a nepřiléhavá, avšak pokud Vrchní soud v Praze v první řadě vidí v akcionáři *pouze* vlastníka, který má právo se svým majetkem libovolně nakládat ve smyslu čl. 11 odst. 1 Listiny, je nutné počítat i s tím, že takový vlastník výkon svého vlastnického práva může zneužít k újmě jiných osob. Nutno dodat, že

⁹⁴ ŠTENGLOVÁ, I. § 66. In: ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., HAVEL, B., MACEK, J., TOMSA, M., PEKÁREK, M., ZUNT, V., BARTOŠÍKOVÁ, M., MUNKOVÁ, J. Obchodní zákoník. 13. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010, s. 260-265.

⁹⁵ ČERNÁ, S. Lze prolomit hranice majetkové samostatnosti obchodní společnosti?. In: PAUKNEROVÁ, M., TOMÁŠEK, M. Nové jevy v právu na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva. Karolinum, Praha, 2009, s. 43-44. Shodně i PELIKÁN, R. Právní subjektivita. Praha: Wolters Kluwer, 2012, s. 120-122.

⁹⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 387/2006 ze dne 26.06.2007. V tomto rozsudku Nejvyšší soud dovodil následující: „Skutečnost, že společník obchodní společnosti může za určitých okolností významně ovlivňovat poměry ve společnosti, ostatně vzal výslovně v úvahu zákon č. 370/2000 Sb., když začlenil do obchodního zákoníku ustanovení § 66 odst. 6, které určuje, že ustanovení tohoto zákona a zvláštních právních předpisů o odpovědnosti a ručení orgánů a členů orgánů společnosti, se vztahují také na osoby, které na základě dohody, podílu na společnosti či jiné skutečnosti ovlivňují podstatným způsobem chování společnosti, přestože nejsou orgány ani členy orgánů společnosti, bez zřetele k tomu, jaký vztah ke společnosti mají. Takovou osobou nepochybně může být i jediný společník společnosti s ručením omezeným, který pak podle platné úpravy – ve vazbě na konkrétní okolnosti případu – bude při splnění podmínek ustanovení § 66 odst. 6 obch. zák. ručit za závazky společnosti podle ustanovení § 194 odst. 5 a 6 obch. zák. (jenž se podle ustanovení § 135 odst. 2 obch. zák. použije obdobně i pro jednatele společnosti s ručením omezeným) [podtržení doplněno].“ Obdobně také srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1436/2014 ze dne 31.08.2015.

⁹⁷ Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 Cmo 135/2017 ze dne 13.12.2017.

akcionář má celou řadu povinností,⁹⁸ zejména povinnost loajality (viz níže). Tento teoretický koncept je umocněn významem některých akciových společností, jejichž případná „sabotáž“ se nedotkne pouze osob uvnitř (*shareholders*), ale také i širokého okruhu osob vně korporace (*stakeholders*). Na tomto ideovém základě je pak postaven v podstatě celý segment *corporate social responsibility*.⁹⁹ V zahraničních právních systémech je standard výkonu práv společníků (akcionářů) často předmětem diskuzí a obecně by požadavky kladené zahraničními právními řády měly v současné době naplňovat vyšší standard ochranné regulace, než je tomu v České republice.¹⁰⁰

Závěr o chybovosti ideového základu výkladu vrchního soudu je možné dovodit za použití zmíněné povinnosti loajality společníka vůči společnosti a ostatním společníkům. Pod povinnost loajality, ač je to institut bez exaktního zakotvení v zákoně o obchodních korporacích (ani předtím v obchodním zákoníku) teprve pozvolna formovaný v korporátním právu pomocí české obchodněprávní doktríny a prostřednictvím judikatury,¹⁰¹ je na místě, samozřejmě s přihlédnutím ke konkrétním skutkovým okolnostem, zahrnout povinnost loajálního výkonu hlasovacího práva.¹⁰² Prakticky by se tato konstrukce měla projevit v požadavku, aby společník (akcionář) úmyslně nezneužíval své majoritní hlasovací právo k újmě jiných společníků, či společnosti.¹⁰³ Tento požadavek je možné v zahraniční judikatuře nalézt i zrcadlově, tedy aby minoritní společníci (akcionáři) jednáním ve shodě nedosáhli stejného škodného výsledku.¹⁰⁴ Povinnost loajality sice nesouvisí přímo s institutem ovlivnění,

⁹⁸ Srov. § 212 OZ a komentářový výklad k tomuto ustanovení: LASÁK, J. § 212. In: LAVICKÝ, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání, Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1075.

⁹⁹ Definice výrazu *corporate social responsibility* (zkráceně CSR) je nejednotná a mnohovýznamová, v podstatě jde ale o odvětví *corporate governance*, které reaguje na reálný vliv obchodních korporací nejenom na lokální (např. státní) úrovni lidských společenství, ale také (v případě nadnárodních korporací) na globální úrovni a snaží se tento vliv určitým způsobem (zatím zejména prostřednictvím *soft law*) regulovat a usměrňovat. Podrobně o CSR pak například RÜHMKORF, A. *Corporate Social Responsibility, Private Law and Global Supply Chains*. Edward Elgar Publishing, 2015, s. 1-4. Segment CSR je v podstatě přehodnocování čistého *shareholder value* přístupu korporátního práva a reakce na mnohé korporátní katastrofy, mezi které se řadí případy jako *The BP Oil Spill* nebo *The Rana Plaza Building Collapse* nebo krach společnosti ENRON.

¹⁰⁰ Srov. DAVIES, P. *Introduction to Company Law*. 2nd edition. Oxford University Press, 2010, s. 53-70.

¹⁰¹ Povinnost loajality rozebírá zejména rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 387/2006 ze dne 26.06.2007 nebo Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1436/2014 ze dne 31.08.2015.

¹⁰² ČECH, P. K povinnosti loajality společníka vůči společnosti a ostatním společníkům. In: PAUKNEROVÁ, M., TOMÁŠEK, M. *Nové jevy v právu na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva*. Karolinum, Praha, 2009, s. 54-70.

¹⁰³ *Ibidem*.

¹⁰⁴ *Ibidem*.

ale dle mého v tomto konkrétním případě jen dokresluje chybný přístup vrchního soudu k celé problematice.

Velmi podobnou situaci řeší Havel ve svém recentním článku. Dle Havla musí jednatelé společnosti s ručením omezeným splnit pokyn udělený valnou hromadou (pokud si to valná hromada společnosti atrahovala) i přesto, že takový pokyn nevhodně zasahuje do obchodního vedení a může společnosti způsobit škodu, při naplnění následujících předpokladů: i) nejde o nezákonný pokyn, zejména takový, který by vedl k úpadku společnosti, ii) nejde o nemožný pokyn, iii) jednatel o nevhodnosti uděleného pokynu valnou hromadu informuje, iv) není zde pro jednatele možnost volby zvolit cestu, která by spíše odpovídala standardu péče řádného hospodáře.¹⁰⁵

V takovém případě Havel dovozuje, že jednatel nebude odpovědný za případné porušení péče řádného hospodáře, ale odpovědnost půjde za valnou hromadou, potažmo společníky.¹⁰⁶ Autor tohoto závěru by odpovědnost společníků dovodil dle ustanovení o ovlivnění ve smyslu § 71 ZOK, kdy tuto situaci klasifikuje jako pokyn prosazený valnou hromadou, což představuje uplatnění a prosazení vlivu ve společnosti.¹⁰⁷

Ne všechna jednání, která povedou ke vzniku újmy obchodní korporaci, budou ovlivněním. Ovlivněním bude pouze jednání, které se kvalifikuje splněním kumulativně těchto podmínek: i) přímý či nepřímý vliv na jednání nebo chování korporace následkem daného vlivu, ii) rozhodující a významný vliv ve vazbě na konkrétní jednání či chování obchodní korporace, iii) újma způsobená obchodní korporaci jakožto následek projeveného vlivu, iv) nejsou zde okolnosti vylučující povinnost k náhradě škody.¹⁰⁸ Vrchní soud v Praze ve výše rozebíraném rozhodnutí ještě navíc upřesnil bod ad ii), tj. že jako ovlivnění je možno označit pouze situaci, kdy je možné pozorovat ovlivnění konkrétní fyzické osoby, skrze kterou společnost vykonává své aktivity.¹⁰⁹ Typickým příkladem ovlivnění je ústní pokyn statutárnímu orgánu. Ovlivněním však zpravidla nebude např. franšízová či úvěrová smlouva a jednání obchodní korporace na

¹⁰⁵ HAVEL, B. Chiméra neproniknutelnosti obchodního vedení ve společnosti s ručením omezeným (?). 2019. Obchodněprávní revue 2019, č. 6, s. 151-155.

¹⁰⁶ *Ibidem.*

¹⁰⁷ *Ibidem.*

¹⁰⁸ HAVEL, B. § 71. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 201-202.

¹⁰⁹ Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 Cmo 135/2017 ze dne 13.12.2017. S tímto závěrem bude pravděpodobně v majoritě případů možné souhlasit.

základě takové smlouvy.¹¹⁰ Obchodní korporaci lze ovlivnit jednáním i nejednáním (pasivitou). Aby však mohlo být jednání či nejednání považováno za ovlivnění, musí jít o jednání či nejednání vědomé.¹¹¹

Rozlišujícím znakem, který diferencuje ovlivnění od ostatních podnikatelských seskupení (příp. které odlišuje ovlivnění od ovládnutí, při přijetí premisy, že ovlivnění není samostatným typem podnikatelského seskupení), je pouze jednorázovost tohoto vlivu. Další, na první pohled drobnější nuancí, avšak v důsledku velmi důležitým faktorem je skutečnost, že takový vliv musí být nejen rozhodující, ale zároveň i *významně* rozhodující.¹¹² Významnost takového vlivu pak dle teorie nespočívá v komparaci s ostatními vlivy, ale posouzení jeho konkrétního důsledku (míry) na dané jednání či chování korporace, které vedlo k újmě.¹¹³ V konkurenční komentářové literatuře je pak vysloven shodný a dále rozvinutý názor, že tuto významnost je nutno sledovat v celkovém přispění na daném jednání (chování) obchodní korporace, tj. jakýsi test míry ovlivnění. Tento „test“ je pak založen na podmínce příčiny - korporace musí jednat (chovat se) zásadně odlišně vlivem ovlivnění; pokud by zde takový vliv nebyl, korporace by tak nejednala (nechovala se). Až pokud je zde možné dovodit způsobení takto „*zásadně odlišného chování*“, bude se jednat o ovlivnění.¹¹⁴ Podobný názor je zastáván i další odbornou literaturou, která akcentuje roli významnosti daného vlivu – např. minoritní společník se zanedbatelným hlasovacím právem, ač jeho hlas v daném případě rozhodne o dané věci určitým způsobem, nebude moci být považován za vlivnou osobu.¹¹⁵ Za poslední znak (ve vztahu k odlišení ovlivnění od ovládnutí) je

¹¹⁰ DOLEŽIL, T. § 71. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-07-20]. Nutno dodat, že pokud by takové uzavření smlouvy bylo výsledkem uplatnění rozhodujícího významného vlivu vlivné osoby za splnění všech dalších zákonných podmínek, zejména vzniku újmy, bylo by jistě možné takové jednání jako ovlivnění klasifikovat.

¹¹¹ ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 192-193.

¹¹² Srov. § 71 odst. 1 ZOK a § 74 odst. 1 ZOK. HAVEL, B. § 71. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 202.

¹¹³ HAVEL, B. § 71. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 203-204.

¹¹⁴ DOLEŽIL, T. § 71. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-11-10].

¹¹⁵ ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 192-193.

možné také uvést nutnost faktického provedení ovlivnění, tj. uskutečnění takového vlivu, nestačí pouhá možnost uplatnění vlivu, jako je tomu u ovládnání.¹¹⁶

2.2.2 Ovládnání

V důvodové zprávě je institut ovládnání označen jako kvalifikovaná verze ovlivnění.¹¹⁷ Teorie tuto premisu přebírá.¹¹⁸ Část teorie poté konstatuje, že jde o druhý, intenzivnější a kvalifikovanější stupeň podnikatelského seskupení.¹¹⁹ Dále klasifikuje tento institut jako druh vertikálního podnikatelského seskupení, přičemž zejména z hlediska korporátního závoje je důležité, že společnosti v tomto seskupení neztrácí či neomezují vlastní právní osobnost vůči ostatním společnostem, ale míra nezávislého vlastního rozhodování je přinejmenším omezena.¹²⁰

Definice ovládnání je v zákonném znění vyslovena prostřednictvím institutu ovládající osoby a uplatnění jejího přímého či nepřímého vlivu, jak se podává z § 74 odst. 1 ZOK. Tyto tři neurčité právní pojmy - ovládnání, ovládající osoba a rozhodující vliv, je vhodné blíže vyložit. Rozhodujícím vlivem může být celá řada jednání, např. prosazení uzavření určité smlouvy, vstup ovlivněné (ovládané) společnosti coby ručitel jiné právnické osoby apod.¹²¹ Osoba, která přímo, či nepřímo takovýto vliv pouze *má možnost* vykonat, je ovládající osobou.¹²² Tuto definici zákon o obchodních korporacích ve svých ustanoveních § 74 odst. 3 a § 75 doplňuje o vyvratitelné právní domněnky, které slouží pro snadnější identifikaci potenciálních ovládajících osob a mají pomoci případným poškozeným osobám (zejm. dotčeným kvůli rozhodujícímu vlivu ovládající

¹¹⁶ DOLEŽIL, T. § 71. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-11-10].

¹¹⁷ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), č. 90/2012 Dz, odůvodnění K § 76 až 97.

¹¹⁸ DOLEŽIL, T. § 74. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-11-13]. Shodně i HAVEL, B. § 74. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 214.

¹¹⁹ *Ibidem*. Za předpokladu terminologického zařazení ovlivnění do podnikatelských seskupení, diskutováno podrobně v úvodu podkapitoly 2.2.1 této práce.

¹²⁰ ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 203-204.

¹²¹ *Ibidem*, s. 212.

¹²² DOLEŽIL, T. § 74. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-11-14]. Tento Doležilův závěr výslovně potvrdil i rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 As 349/2016 ze dne 22.02.2017.

osoby) v prokázání jejich vztahu vůči ovládané osobě.¹²³ Je vhodné doplnit, že ovládající osobou nemusí být pouze jedna osoba (např. většinový společník), ale i více osob jednající ve shodě.¹²⁴ Konečně pak třetí pojem - ovládání, ač zákonem není přímo definováno,¹²⁵ je dle mého názoru možno shrnout jako projev stavu existence ovládající osoby a možnosti uplatnění jejího rozhodujícího vlivu.

Jak již bylo uvedeno v předchozí podkapitole o ovlivnění, jedním ze základních rozdílů ovládání oproti ovlivnění je četnost uplatnění rozhodujícího vlivu. Ovládání bude opakovanou záležitostí, avšak mnohost opakovaného použití vlivu nemusí ještě sama o sobě bezpečně odlišit ovládání od ovlivnění.¹²⁶ K bezpečné identifikaci ovládání tak musí přispět další nutné předpoklady. Vliv uplatněný ovládající osobou nebude nahodilý. A v neposlední řadě, takový vliv musí být *alespoň* rozhodující, z čehož teorie dovozuje, že jde o méně kvalifikovanou verzi „rozhodujícího vlivu významným způsobem“, který je vyžadován u ovlivnění.¹²⁷ Tento názor však nesdílí Doležil, který naopak předjímá, že vyžadovaná *kvalita vlivu* u ovládání bude intenzivnější, než u ovlivnění; pro podporu svého názoru odkazuje na text zákona.¹²⁸ Tento závěr, na první pohled protichůdný, je však nutno vykládat v širším kontextu systematiky všech tří právních institutů (ovlivnění, ovládání a koncernu). Domnívám se, že Doležil spíše narážel na vyšší úroveň a komplexnost vztahů, kterých je nutno dosáhnout u ovládání oproti ovlivnění jak podávají Čech a Šuk,¹²⁹ než na samotné srovnání intenzity vlivu bez dalšího. Pro takové srovnání mám za to, že požadovaný vliv u ovlivnění bude intenzivnější (i když méně komplexní), než u ovládání, jak podává Havel.¹³⁰

¹²³ ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 212-213.

¹²⁴ *Ibidem*, s. 214.

¹²⁵ *Ibidem*, 2015, s. 212-213.

¹²⁶ HAVEL, B. § 74. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 214-215. V konkurenční komentářové literatuře lze nalézt i názor, že půjde o možnost vlivu (propojení) dlouhodobějšího a trvalejšího charakteru – srov. DOLEŽIL, T. § 74. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-11-14].

¹²⁷ HAVEL, B. § 74. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 214-215.

¹²⁸ DOLEŽIL, T. § 74. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-11-14].

¹²⁹ ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 190-191.

¹³⁰ HAVEL, B. § 74. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 214-215.

Pro úplnost, ač již také zmíněno v předchozí podkapitole, pro naplnění definice ovládání by měla postačit pouhá možnost uplatnění rozhodujícího vlivu, nehledě na skutečnost, zda je tato možnost vlivu ovládající osoby ve sféře právní (např. většina hlasů) nebo faktická (např. osoba blízká většinového společníka).¹³¹

2.2.3 Koncern

Nehledě na závěr, zda české právo rozeznává dvě, nebo tři formy podnikatelských seskupení, je doktrinálně postaveno na jisto, že koncern je vyšší vývojovou formou ovládání a vrcholným podnikatelským seskupením.¹³² Stejně jako u institutu ovládání, společnosti v koncernu neztratí či nijak nejsou omezeny na právní osobnosti, dokonce ani majetkové samostatnosti, avšak tvoří „*jeden ekonomický celek*“.¹³³ Tento ekonomický celek (tj. koncern) však sám o sobě nedisponuje právní subjektivitou.¹³⁴ Ovládání, které je jakýmsi základem koncernu, se postupně „přetvoří“ na kvalifikované ovládání, tj. jednotné řízení.¹³⁵ Jednotné řízení je první podmínkou, která musí být naplněna, aby vůbec nějaké seskupení mohlo být označeno za koncern. Takové řízení může probíhat přímo (např. pomocí výkonu hlasovacích práv, na základě řídicí smlouvy apod., opět je možný právní i faktický titul, který vliv (řízení) založí), nebo nepřímo (třetí osoba ve prospěch jiných osob).¹³⁶ Jeho znakem jsou i cílenost a dlouhodobost.¹³⁷ Jednotné řízení, které je v podstatě nejkvalifikovanějším vlivem, musí být dostatečně kvalitní, tj. řídicí osoba musí být schopná svůj vliv náležitě prosadit.¹³⁸ Podmínka jednotného řízení bývá v odborné literatuře také označována jako materiální předpoklad (podmínka) koncernu.¹³⁹

¹³¹ DOLEŽIL, T. § 74. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-11-14].

¹³² ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 223-224.

¹³³ *Ibidem*, s. 204.

¹³⁴ *Ibidem*, s. 224.

¹³⁵ *Ibidem*, s. 223-224.

¹³⁶ HAVEL, B. § 79. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 223-224.

¹³⁷ *Ibidem*, s. 224.

¹³⁸ DOLEŽIL, T. § 79. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-11-15].

¹³⁹ ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 222-223.

Jednotné řízení, vyžadované § 79 odst. 2 ZOK, se skládá z několika složek, které tvoří i) koncernový zájem, ii) jednotná politika, iii) koordinace a koncepční řízení alespoň jedné významné složky nebo činnosti v rámci podnikání koncernu. Teorie není jednotná v přesném vymezení těchto jednotlivých složek.¹⁴⁰ Koncernový zájem není legislativně vymezen a teorie prozatím není plně jednotná v závěru, co vše lze do koncernového zájmu zařadit. Zpravidla bude možné koncernový zájem odvodit od důvodů (zejména ekonomických), pro které byl koncern vůbec vytvořen (dosažení cílů). Vymezení šíře koncernového zájmu je vcelku důležitá problematika, jelikož se příslušný závěr promítne do odlišení, zda nějaký pokyn bude řídicím zásahem, nebo ovlivněním.¹⁴¹ Část teorie dovozuje, že koncernový zájem by také obecně měl být širší, než jednotná koncernová politika, a dále, že se koncernový zájem a koncernová politika budou překrývat.¹⁴² Samotnou definici koncernové politiky formuluje Černá jako „soubor různých nástrojů, jejichž funkcí je dosáhnout cílů koncernu.“¹⁴³ Černá tedy spatřuje v koncernovém zájmu cíl, který chce koncern splnit a politikou prostředky, kterými má být tento cíl dosažen. V recentní judikatuře nižších soudních instancí lze nalézt i názor, že „jednotné řízení a politika koncernu musí být zjevná.“¹⁴⁴ Tento judikatorní názor podporuje i Doležil. Dle něj musí být zjevné, že jednotné řízení a koncernová politika nejsou *nahodilé a samoúčelné*.¹⁴⁵ Zbývá v krátkosti rozšířit požadavek ad iii). Pro naplnění definice této složky jednotného řízení není vyžadováno, aby řídicí osoba plně kontrolovala veškerý pohyb ve svých řízených osobách. V každé takové osobě musí řídit alespoň významnou složku, mezi které Doležil zařazuje hlavní obchodní činnosti jako nákup a prodej, marketing, nebo významné politiky (investiční, personální).¹⁴⁶

¹⁴⁰ ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 224.

¹⁴¹ ČERNÁ, S. O koncernu, koncernovém řízení a vyrovnání újm. Obchodněprávní revue. 2014, č. 2, s. 33-41. Tento názor zastává i DOLEŽIL, T. § 79. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-11-15].

¹⁴² HAVEL, B. § 79. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 224.

¹⁴³ ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 225.

¹⁴⁴ Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 14 VSOL 557/2019 ze dne 21.08.2019. Z tohoto rozhodnutí vyplývá, že tento názor formuloval Krajský soud v Ostravě, přičemž Vrchní soud v Olomouci tento názor ani nepotvrdil, ani nevyvrátil.

¹⁴⁵ DOLEŽIL, T. § 79. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-11-15].

¹⁴⁶ *Ibidem*.

Další nezbytnou podmínkou, která je vyžadována vedle jednotného řízení, je tzv. koncernová deklarace. Jedná se o povinnost uveřejnit existenci koncernu všemi členy na jejich internetových stránkách ve smyslu § 79 odst. 3 ZOK. Pro úplnost je vhodné uvést, že informace o existenci koncernu by na daných webových stránkách měla být dohledatelná bez větších obtíží a z formulace sdělení by měla být zřejmá příslušnost ke koncernu; dle teorie postačí i logo mateřské společnosti s doplňujícím oznámením.¹⁴⁷ Praktické problémy může činit otázka, v jakém jazyce příslušnou deklaraci veřejnosti oznámit (zvláště u zahraničních právnických osob). Čech se Šukem netrvají na češtině, pokud bude oznámení vyjádřeno cizím jazykem, který je v České republice široce rozšířený, zejména v angličtině, případně v dalších světových jazycích.¹⁴⁸ Cílem koncernové deklarace je ochrana nejen osob vně koncernu, ale i samotných členů koncernu.¹⁴⁹ Podmínka koncernové deklarace není podmínkou vzniku koncernu,¹⁵⁰ a nebude naplněna např. u tzv. skrytého koncernu.¹⁵¹ Avšak takové seskupení, ač fakticky půjde o koncern, nebude moci být formálně za koncern označeno a nebude ani moci postupovat dle § 72 ZOK.¹⁵² Podmínka koncernové deklarace bývá v odborné literatuře také označována jako formální předpoklad (podmínka) existence koncernu.¹⁵³

Zákon poté v § 79 ZOK odlišuje členy koncernu i terminologickým označením: osoba či osoby podrobené jednotnému řízení jsou označeny jako řízené osoby, přičemž osoba, která tyto osoby řídí, je označena jako řídicí osoba. Řídicí osobou může být jakýkoli subjekt,¹⁵⁴ srov. popis vlivné osoby v podkapitole 2.2.1 této práce. Řídicích osob může být teoreticky i více, v praxi však bude na pomyslném vrcholu korporátní pyramidy v majoritě případů jediná osoba.¹⁵⁵

¹⁴⁷ HAVEL, B. § 79. In: ŠTENGLLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 225.

¹⁴⁸ ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 224-225.

¹⁴⁹ HAVEL, B. § 79. In: ŠTENGLLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 225.

¹⁵⁰ DOLEŽIL, T. § 79. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-11-15].

¹⁵¹ HAVEL, B. § 79. In: ŠTENGLLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 225.

¹⁵² *Ibidem*.

¹⁵³ ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 224-225.

¹⁵⁴ HAVEL, B. § 79. In: ŠTENGLLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 222.

¹⁵⁵ ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 222.

Zásadní odlišností koncernu od ovlivnění a ovládnutí je v první řadě zákonem předpokládaný režim udělení řídicích pokynů do obchodního vedení podřízené společnosti (§ 81 ZOK). Řídící pokyn v rámci koncernu není vnímán jako invazivní ovlivnění, ale jakožto součást struktury obchodní korporace. Na náležitosti řídicího pokynu jsou kladeny následující požadavky: pokyn musí být dostatečně určitý a musí být adresován. Dále lze odvodit i mnoho dalších požadavků, zejména v kontrastu s povinnou péčí řádného hospodáře člena statutárního orgánu řízené osoby, která má pokyn vykonat. Řídící pokyn nesmí být nezákonný či proti stanovám (společenské smlouvě či zakladatelské listině) společnosti. Újma, která bude potenciálně pokynem způsobena, musí být předvídatelná a uhraditelná v přiměřené době.¹⁵⁶ Náležitosti na formu pokynu nejsou stanoveny. Procedurálním požadavkem je požadavek udělení řídicího pokynu pouze na základě rozhodnutí orgánu řídicí osoby, přičemž samotné udělení řízené osobě se poté bude řídit režimem zástupčího oprávnění příslušné řídicí osoby.¹⁵⁷ Další významnou odlišností je režim vyrovnání újmy způsobené pokynem. K tomu více viz následující podkapitola.

2.2.4 Důsledky zneužití podnikatelského seskupení

Možnost zneužití výše popisovaných podnikatelských seskupení (a ovlivnění) vedoucí ke vzniku újmy je zákonodárcem pamatována a pro takový případ řešena ustanoveními § 71 a 72 ZOK, případně pak ustanovením § 76 ZOK. Zákonodárce předvídá několik režimů řešení způsobené újmy v závislosti na typu podnikatelského seskupení a skutečnosti, zda došlo k úpadku předmětné obchodní korporace. Tato ustanovení představují speciální úpravu náhrady újmy.¹⁵⁸ Jde o ochranu kombinovanou až doplňkovou k ustanovením občanského zákoníku o péči řádného hospodáře.¹⁵⁹

¹⁵⁶ ČERNÁ, S. O koncernu, koncernovém řízení a vyrovnání újmy. *Obchodněprávní revue* 2014, č. 2, s. 33-41.

¹⁵⁷ *Ibidem*. Problematiku řídicích pokynů je možné zkoumat z mnoha dalších úhlů (např. z hlediska péče řádného hospodáře členů volených orgánů řízené osoby). Černá tuto problematiku (včetně některých souvisejících otázek) řeší podrobně v citovaném článku.

¹⁵⁸ ČERNÁ, S. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 220.

¹⁵⁹ ČERNÁ, S. Ovlivnění jako klíčový pojem českého koncernového práva. *Rekodifikace & praxe* č. 1/2014 [Systém ASPI, cit. 2019-11-09].

V případě ovlivnění dle § 71 odst. 1 ZOK platí, že pokud vlivná osoba ovlivní společnost k újmě této společnosti, tuto újmu nahradí. Povinnost k náhradě má jen vlivná osoba, která ovlivní ovlivněnou osobu k její újmě. Pozitivní ovlivnění není sankcionováno.¹⁶⁰ Vhodno dodat, že újmou se v souladu s § 3 odst. 2 ZOK v režimu zákona o obchodních korporacích rozumí jak majetková, tak nemajetková újma. V předmětném ustanovení § 71 odst. 1 ZOK je předpokládána i možnost liberace pomocí pravidla velmi podobná institutu liberace u podnikatelského úsudku v rámci péče řádného hospodáře dle § 51 ZOK, přičemž teorie dovozuje, že tato pravidla vztahující se na členy voleného orgánů bude možné analogicky vztáhnout i na vlivné osoby.¹⁶¹ Mezi akademiky nepanuje shoda, zda půjde o odpovědnost založenou na zavinění, nebo odpovědnost objektivní. První variantu podporuje Havel s odkazem na § 2911 OZ ve spojení (v případě společníků) s povinností loajality dle § 212 OZ,¹⁶² naopak Čech se Šukem argumentují pro odpovědnost objektivní.¹⁶³

Ovlivnění k újmě obchodní korporace bude mít pro vlivnou osobu až tři přímé důsledky. Prvním je povinnost založená § 71 odst. 1 ZOK, kdy je vlivná osoba povinná ve spojení s § 71 odst. 2 ZOK způsobenou újmu ovlivněné osobě uhradit nejpozději do konce účetní období, v němž újma vznikla (či v jiné dohodnuté lhůtě). Pokud se tak nestane, nastoupí druhý důsledek předpokládaný již zmíněným § 71 odst. 2 ZOK, který vyžaduje ke způsobené újmě (stále hrazené obchodní korporaci) navíc uhradit i újmu způsobenou společníkům ovlivněné osoby. Čech se Šukem upozorňují na výkladový problém zmíněného ustanovení, přičemž dovozují, že se nebude jednat o povinnost nahradit reflexní škodu na jmění společnosti, ale „*škod (...) [které] jsou dalším (samostatným) důsledkem protiprávního působení vlivné osoby na vnitřní poměry ovlivněné osoby.*“¹⁶⁴ Posledním přímým důsledkem, zároveň potenciálně nejznatelnějším, je ručení vlivné osoby za dluhy v režimu § 71 odst. 3 ZOK. Pokud ovlivněná osoba nemůže splnit dluhy věřitelů jako důsledek ovlivnění, vlivná osoba za

¹⁶⁰ ČERNÁ, S. Ovlivnění jako klíčový pojem českého koncernového práva. Rekodifikace & praxe č. 1/2014 [Systém ASPI, cit. 2019-11-09].

¹⁶¹ ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 196-197.

¹⁶² HAVEL, B. § 71. In: ŠTENGLIOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 199.

¹⁶³ ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 198-199.

¹⁶⁴ *Ibidem*, s. 200-201.

tyto dluhy ručí.¹⁶⁵ Půjde o veškeré ty dluhy, které ovlivněná korporace není schopná splnit (alespoň z části) v příčinné souvislosti s ovlivněním, a to dokonce včetně dluhů nesplatných, nebo vzniklých po ovlivnění.¹⁶⁶

Ovlivnění má i další možné důsledky, mezi které patří uplatnění pravidel o střetu zájmů, diskvalifikace, nebo další ručení analogické k § 68 ZOK, které se opět neobejde bez výkladových problémů.¹⁶⁷ Ručení *každé* vlivné osoby na základě jazykového výkladu obdobnosti užití § 68 ZOK by *ad absurdum* znamenalo, že vlivné osoby budou povinny péče řádného hospodáře a aktivně odvracet úpadek. Tento nekoncepční výklad je přesvědčivě vyvrácen Čechem,¹⁶⁸ stejně tak i Havlem,¹⁶⁹ přičemž Černá doplňuje, že případný požadavek standardu péče řádného hospodáře se všemi spojenými povinnostmi dopadne na vlivnou osobu v případě, že se dostane do pozice statutárního orgánu *de facto*, neboli *shadow director*.¹⁷⁰ Lze nalézt i menšinový názor v dalším nepřímém důsledku ovlivnění v podobě aktivace zakročovací povinnosti dle ustanovení § 2901 OZ vůči vlivným osobám.¹⁷¹

Předchozí pravidla stanovená pro ovlivnění by se měla v plné míře uplatnit i pro řešení náhrady újmy způsobené osobou ovládající, jelikož každá osoba ovládající bude zároveň vlivnou osobou. V návaznosti na výše popsané důsledky navíc ovládání založí ovládané osobě povinnost vypracovat zprávu o vztazích. Ovládání bude zakládat i přesah do dalších rovin korporátního práva v podobě případné povinnosti odkupu podílů mimostojících společníků.¹⁷²

Výše uvedená pravidla se v reakci na způsobenou újmu ve stejném rozsahu použijí i na koncern. Zároveň má ale koncern, který splní materiální a formální

¹⁶⁵ *Ibidem*, s. 202.

¹⁶⁶ *Ibidem*.

¹⁶⁷ Podrobně ke všem těmto institutům viz ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 203-206.

¹⁶⁸ ČECH, P. Nad několika rekonstrukčními nejasnostmi. Obchodněprávní revue. 2012, č. 11-12, s. 324-329.

¹⁶⁹ HAVEL, B. O kogentnosti, vypořádání újmy a ručení vlivné osoby ve světle nového soukromého práva. 2013. Obchodněprávní revue. 2013, č. 1, s. 13-16.

¹⁷⁰ ČERNÁ, S. Ještě k ručení vlivné a ovládající osoby za porušení povinnosti odvracet hrozící úpadek. 2013. Obchodněprávní revue. 2013, č. 6, s. 169-171. Srov. podkapitola 3.3 této práce.

¹⁷¹ VRBA, M. Nepřímá ochrana věřitelů v úpravě podnikatelských seskupení. In: HURYCHOVÁ, K. (ed.). Postavení podnikatele v závazkových vztazích. Praha: VŠEHRD, 2014, s. 180-183.

¹⁷² ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 209-222.

podmínky existence koncernu, možnost se zprostit povinnosti hradit újmu ve smyslu § 72 ZOK (tj. řídicí osoba nebude mít povinnost hradit újmu osobě řízené, ani jejím společníkům, ani případně nebude ručit za dluhy řízené osoby). Alfou a omegou tohoto „opt-outu z odpovědnosti“ je předpoklad vyrovnání újmy, která vznikla v zájmu řídicí nebo jiné koncernové osoby a v souvislosti s provozem koncernu a jednotného řízení.¹⁷³ Zákon požaduje splnění navazujících podmínek. Způsobená újma pak musí být vyrovnána v rámci koncernu, v přiměřené době a přiměřeným protiplněním (či jinou prokazatelnou výhodou či výhodami).¹⁷⁴ Ani koncept vyrovnání újmy v rámci koncernu se neobejde bez výkladových nesnází, a to dokonce na evropské úrovni.¹⁷⁵ Výsledné pojetí zproštění povinnosti hradit újmu v rámci koncernu a míra koncernové vstřícnosti ve vztahu k šíři a možnostem vyrovnání újmy tak bude pravděpodobně najisto postavena až poté, co vznikne ustálená rozhodovací praxe nejen českých, ale i evropských soudů a i poté bude pravděpodobně nutno každý případ (ne)nahrazení újmy v rámci koncernu posuzovat samostatně.¹⁷⁶ Zproštění povinnosti hradit újmu se ve smyslu § 72 odst. 3 ZOK neuplatní, bude-li újma způsobená řídicí osobou tak intenzivní, že povede k úpadku řízené osoby.¹⁷⁷

2.2.5 Dílčí shrnutí

Podnikatelská seskupení (včetně ovlivnění) jsou přirozeným důsledkem vývoje práva obchodních společností. Jejich zneužití zákon o obchodních korporacích sankcionuje založením povinnosti nahradit či vyrovnat újmu nebo ručením. Na základě recentního rozhodnutí Vrchního soudu v Praze se stala aktuální otázka (ne)možnosti aplikace těchto nástrojů (resp. ustanovení o ovlivnění) na společníka ovlivněné

¹⁷³ DOLEŽIL, T. § 72. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-11-16].

¹⁷⁴ ČERNÁ, S. O koncernu, koncernovém řízení a vyrovnání újmy. Obchodněprávní revue. 2014, č. 2, s. 33-41. Koncept vyrovnání újmy kritizuje například Pelikán – viz PELIKÁN, R. Skupiny společností v obchodním právu. Sborník Karlovarské právnické dny. 2011, č. 19, s. 396-405.

¹⁷⁵ Podrobněji ČERNÁ, S. O koncernu, koncernovém řízení a vyrovnání újmy. Obchodněprávní revue. 2014, č. 2, s. 33-41. Ke konceptu kompenzace v rámci koncernu pak srov. ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016, s. 226-231. Vzhledem k velkému rozsahu a komplexitě tohoto tématu (a s ohledem na omezený rozsah této práce) a jeho přesahu spíše do práva odpovědnosti statutárních orgánů, není podrobněji toto téma v práci řešeno.

¹⁷⁶ HAVEL, B. § 72. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 209-211.

¹⁷⁷ DOLEŽIL, T. § 72. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI, cit. 2019-11-16].

společnosti. Práce s odkazem na právní teorii a judikaturu argumentuje, proč by závěr o zařazení společníka do výjimky § 71 odst. 5 ZOK byl chybný a nekoncepční.

2.3 Civilní nástroje odpovědnosti společníka

Výše popsané instituty českého práva, zejména institut ovlivnění a možného ručení, jsou případy přímo předvídané zákonem a jejich řešení, ač samozřejmě může přinést mnoho výkladových a aplikačních problémů, je zákonodárcem (alespoň částečně) předvídáno. Mimo tyto uvedené instituty však obchodněprávní teoretici identifikovali další instituty, na základě kterých je možno dovodit odpovědnost společníků za jednání společnosti. Následující obecné právní instituty jsou spíše abstraktní, využívající základních zásad, principů a obecných pravidel soukromoprávních kodexů. Jejich praktická využitelnost je proto diskutabilní a vyžadovala by velkou míru soudcovského aktivismu, který by se velmi blížil zavedení doktríny *piercing the corporate veil* (nebo alespoň její obdoby). Praktická využitelnost následujících institutů tak bude spíše předmětem akademických debat, než brzké soudní aplikace.

Tyto dvě skupiny institutů jsou zakotveny v občanském zákoníku. První, tou abstraktnější, jsou zásady poctivosti, zákazu zjevného zneužití práva a další základní občanskoprávní zásady. Druhou skupinou, teoreticky způsobilou dovodit deliktní odpovědnost společníka za závazky společnosti, jsou odpovědnost za škodu z titulu porušení dobrých mravů a za porušení zákona.

Občanský zákoník obsahuje ještě jeden nástroj, konkrétně v § 2988. Tento souvisí zejména s hospodářskou soutěží a ekonomickou jednotou soutěžitele, avšak předpokládaná možnost aplikace tohoto ustanovení ve vztahu ke korporátnímu závoji je teorií odmítnuto.¹⁷⁸ S tímto závěrem se ztotožňuji.

¹⁷⁸ PIPKOVÁ, P. J. Nová úprava náhrady škody z protisoutěžních jednání I.: Aktivní a pasivní legitimace a rozsah náhrady škody. Obchodněprávní revue. 2017, č. 11-12, s. 326-334.

2.3.1 Zásady poctivosti a zákazu zjevného zneužití práva, další zásady

Prvním, a na úvod je vhodné znovu zdůraznit, že velmi abstraktním institutem, je povinnost jednat poctivě ve smyslu § 6 OZ. Tato povinnost je založena na poctivosti - obecné zásadě občanského práva. Pro téma práce je významnější zásada vyjádřená v § 6 odst. 2 OZ, která do zákonného textu takřka přejímá latinskou zásadu *nemo turpitudinem suam allegare potest*, která v překladu znamená, že nikdo nesmí mít prospěch z vlastního nepoctivého jednání. Tato zásada se užije zejména v případě, kdy jedna strana (např. ve smluvním vztahu) způsobí situaci, která je protiprávní, a i přesto by plánovala této protiprávnosti využít ve svůj prospěch.¹⁷⁹

Druhou vůdčí zásadou, použitelnou v souvislosti s otázkami korporátního závoje, je zásada zákazu zjevného zneužití práva obsažená v § 8 OZ. Toto ustanovení je jistým projevem ekvity v českém právním řádu, přičemž jeho výklad napříč soukromoprávními instituty je často kontroverzní a nejednotný. Kontroverzi mezi teoretiky budí samotná zákonná formulace této zásady, která vyžaduje *zjevnost* zneužití práva.¹⁸⁰

Přeneseno do reálií obchodních korporací, odpověď na otázku, jak na korporátní závoj aplikovat § 6 odst. 2 OZ a § 8 OZ, není vůbec jednoduchá. Jakoubek ve svém článku dovozuje, že by tyto ustanovení měly být aplikovatelné. Dle jeho názoru se bude jednat o případ, kdy společník využije společnost např. jako ochranný štít a pomocí majetkové samostatnosti se vyhne hrazení dluhů.¹⁸¹ Konstrukce použití zásady dle § 6 OZ ve vztahu k obchodním korporacím je založena na tom, že společník, který zneužije formu obchodní korporace k rozložení dluhů, poruší povinnost nemít prospěch z vlastního nepoctivého jednání. Zásada dle § 8 OZ vyžaduje ke své aplikaci ještě

¹⁷⁹ LAVICKÝ, P. § 6. In: LAVICKÝ, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání, Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 72-81.

¹⁸⁰ LAVICKÝ, P. § 8. In: LAVICKÝ, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání, Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 86-92.

¹⁸¹ JAKOUBEK, M. Možnosti uplatnění doktríny průniku v českém právním prostředí – eventualita odpovědnosti či ručení společníků za dluhy společnosti. 2018, [online] Právní prostor [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/moznosti-uplatneni-doktriny-pruniku-v-ceskem-pravnim-prostredi-eventualita-odpovednosti-ci-ruzeni-spolecniku-za-dluhy-spolecnosti>.

povinnost uloženou zákonem. Takovou povinností v oblasti obchodních korporací Kostohryz spatřuje zejména povinnost loajality společníka.¹⁸²

Odpovědnost společníka by pak byla dovozena na základě doslova *odhlédnutí* od majetkové samostatnosti korporace.¹⁸³ Takový výklad by však patrně vyžadoval velkou míru soudcovského aktivismu, který by v podstatě vedl k zavedení doktríny *piercing the corporate veil* (resp. samozřejmě v reáliích našeho práva v závislosti na daném konkrétním případě) do českého práva.

Lokajíček favorizuje § 8 OZ a spatřuje v něm prostor pro „adaptaci“ doktríny *piercing the corporate veil*, tedy pro dovození odpovědnosti společníka v případě zneužití majetkové samostatnosti společnosti (například k podvodným účelům). Zároveň předvídá slabinu tohoto ustanovení v podobě nejasné formy vyžadovaného zavinění případného zneužití. Naopak zákonnému požadavku na *zjevnost* zneužití s odkazem na teorii nepřičítá žádné omezení na dopad aplikace tohoto ustanovení. Dále dovozuje, že ke stejnému účelu nastolení odpovědnosti společníka může teoreticky být použit i § 6 odst. 2 OZ.¹⁸⁴

Kostohryz¹⁸⁵ s Lokajíčkem¹⁸⁶ za stejným účelem aprobují i použití zásad dle § 2 odst. 3 a § 10 OZ. Výsledek takové aplikace bude obdobně problematický, jako v případě zásad dle § 6 a 8 OZ.

¹⁸² Srov. KOSTOHRYZ, M. Piercing the corporate veil: překonávání právní samostatnosti kapitálových společností ve srovnávacím pohledu. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013, s. 114-115.

¹⁸³ LOKAJÍČEK, J. Prolomení majetkové samostatnosti kapitálových společností. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 119-123.

¹⁸⁴ LOKAJÍČEK, J. Prolomení majetkové samostatnosti kapitálových společností. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 119-123.

¹⁸⁵ KOSTOHRYZ, M. Piercing the corporate veil: překonávání právní samostatnosti kapitálových společností ve srovnávacím pohledu. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013, s. 114-116.

¹⁸⁶ LOKAJÍČEK, J. Prolomení majetkové samostatnosti kapitálových společností. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 122-124.

2.3.2 Deliktní odpovědnost za škodu

Dalším, konkrétnějším zákonným podkladem, pomocí kterého by tuzemské mohly dovést odpovědnost společníka za dluhy společnosti, potenciálně mohla být ustanovení § 2909, 2910 a 2911 OZ, které zakládají škůdci odpovědnost za škodu z titulu porušení dobrých mravů, resp. zákona.

Ustanovení § 2909 OZ operuje s pojmem „dobré mravy, který je klasickým a velmi širokým neurčitým právním pojmem.¹⁸⁷ Samotné ustanovení postihuje úmyslné porušení dobrých mravů. I přes to se však škůdce může dle příslušného ustanovení občanského zákoníku liberovat, prokáže-li, že vykonával své právo a účelem jeho jednání nebylo poškození poškozeného.¹⁸⁸ Ustanovení § 2910 (a § 2911) OZ chrání určité absolutní právo poškozeného, které bylo zasaženo porušením určité zákonné povinnosti.¹⁸⁹ Stejně jako u porušení dobrých mravů je vyžadováno zavinění škůdce ve formě úmyslu, v případě § 2911 OZ postačí nedbalost.¹⁹⁰

Černá ve vztahu k předchozí zákonné úpravě dovodila, že na některá jednání společníků (např. spočívající ve vyvážení majetku ze společnosti) dopadne deliktní odpovědnost.¹⁹¹ Jakoubek předpovídá, že zákonných deliktních ustanovení sám osobě nebude možné aplikovat bez intervence soudního výkladu, který je třeba rozvinout.¹⁹² Pipková se zabývala ustanovením § 2909 OZ ve vztahu k porušení hospodářské soutěže, přičemž je k praktickému využití tohoto institutu na specifickém poli hospodářské

¹⁸⁷ HANDLAR, J., DOBROVOLNÁ, E. § 580. In: LAVICKÝ, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání, Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 2077.

¹⁸⁸ BEZOUŠKA, P. § 2909. In: HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1533-1536.

¹⁸⁹ BEZOUŠKA, P. § 2910. In: HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1537-1560.

¹⁹⁰ BEZOUŠKA, P. § 2911. In: HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1561-1562.

¹⁹¹ ČERNÁ, S. Lze prolomit hranice majetkové samostatnosti obchodní společnosti?. In: PAUKNEROVÁ, M., TOMÁŠEK, M. Nové jevy v právu na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva. Karolinum, Praha, 2009, s. 28-29, s. 44-45.

¹⁹² JAKOUBEK, M. Možnosti uplatnění doktríny pruniku v českém právním prostředí – eventualita odpovědnosti či ručení společníků za dluhy společnosti. 2018, [online] Právní prostor [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/moznosti-uplatneni-doktriny-pruniku-v-ceskem-pravnim-prostredi-eventualita-odpovednosti-ci-ruceni-spolecniku-za-dluhy-spolecnosti>.

soutěže skeptická.¹⁹³ K reálné aplikaci ustanovení § 2909 OZ, tentokrát obecně ve vztahu jeho využití pro dovození delikt ní odpovědnosti společníka, je skeptický i Lokajíček. Argumentuje velmi problematickou formulací daného ustanovení, které vyžaduje účel poškodit poškozeného, přičemž dovozuje, že v praxi bude porušení dobrých mravů ze strany společníka pouze průvodním jevem, nikoli účelem.¹⁹⁴ Kostohryz možnost narušení korporátního závoje společnosti pomocí těchto ustanovení občanského zákoníku diskutuje a nevylučuje. U porušení dobrých mravů dochází k závěru, že kvůli vyžadovanému dokazování úmyslu škůdce bude toto ustanovení prakticky aplikovatelné jen obtížně. Ve vztahu ke zbylým dvěma ustanovením občanského zákoníku je optimističtější. Ustanovení § 2910 (resp. 2911) OZ totiž spojuje se zákazem porušit povinnost loajality společníka (obdobně jako Lokajíček, který tak spojuje zásadu dle § 8 OZ).¹⁹⁵

Převážně souhlasím s názorem zastávaným Lokajíčkem. Domnívám se, že praktická využitelnost všech tří ustanovení ve vztahu ke korporátnímu závoji, je bez rozvinuté soudní praxe spíše nízká. I přesto, že velmi pravděpodobně půjde některé situace, které v zahraničí povedou k protržení korporátního závoje, v našem právním řádu podřadit pod úmyslné porušení dobrých mravů nebo zákonné povinnosti (např. právě uvedené úmyslné a očividné vyvádění majetku), zůstává otevřenou otázkou, zda by méně flagrantní jednání nebylo zařazeno pod výkon práva škůdce a zda by se soudy odvážily na základě takto poměrně obecných delikt níh ustanovení propíchnout korporátní závoj společnosti.

2.3.3 Dílčí shrnutí

Vedle nástrojů zakotvených v zákoně o obchodních korporacích, kterými se zabývají podkapitoly 2.1 a 2.2, disponuje český právní řád dalšími instituty, na základě kterých je možné dovodit odpovědnost společníka za závazky společnosti. Mezi tyto

¹⁹³ PIPKOVÁ, P. J. Nová úprava náhrady škody z protisoutěžních jednání I.: Aktivní a pasivní legitimize a rozsah náhrady škody. *Obchodněprávní revue*. 2017, č. 11-12, s. 326-334.

¹⁹⁴ LOKAJÍČEK, J. Prolomení majetkové samostatnosti kapitálových společností. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 124-127.

¹⁹⁵ KOSTOHRYZ, M. Piercing the corporate veil: překonávání právní samostatnosti kapitálových společností ve srovnávacím pohledu. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013, s. 114-115.

instrumenty patří základní zásady občanského práva (zejména zásada poctivosti a zákazu zneužití dobrých mravů) a také ustanovení zakládající odpovědnost z deliktu.

Konsekvence plynoucí pro společníka se budou lišit v závislosti na zákonném ustanovení, které bude použito k jeho postihu. Ustanovení o ovlivnění povedou k povinnosti vlivné osoby nahradit způsobenou újmu, případně k ručení za závazky společnosti. V případě ustanovení § 2909, 2910 a 2911 OZ bude společník odpovídat za způsobenou škodu. Obecné zásady (zejména § 6 a 8 OZ) teoreticky umožňují úplné odhlédnutí od majetkové samostatnosti společnosti, a s čímž je spojený důsledek nemožnosti dovolat se omezeného ručení.

3. Typové příklady prolomení korporátního závoje v zahraničních právních řádech a jejich řešení v ČR

Některé zahraniční právní řády vytvořily jisté typizované „šablony“, resp. definovaly situace, které by měly vést k použití doktríny *piercing the corporate veil*. Tyto typizované situace byly popsány na základě velmi podobných vzorců jednání těch, kteří chtěli nespravedlivě využít společnost a její majetkovou samostatnost ve svůj prospěch.¹⁹⁶ Výraz *nespravedlivě* je důležitý; často totiž jednání, které je předmětem aplikace doktríny, nemusí být vždy protizákonné nebo protiprávní.¹⁹⁷

Lokajíček upozorňuje, že šablonování situací může být kontraproduktivní a vést k případům, které by ospravedlňovaly aplikaci doktríny, ale přítomné okolnosti nenaplní danou „předepsanou šablonu“ či vzorec chování, a tím pádem tento případ nebude posouzen jakožto „piercingu-hodný“, i přes to, že dané jednání zainteresovaných osob bylo např. proti dobrým mravům a vedlo ke vzniku škody.¹⁹⁸

Níže uvedené podkapitoly rozebírají tři situace typizované právem Spojeného království. Jedná se o *phoenix companies*, případy podvodu (*fraud, scam, façade*) a *shadow director*. Právní řády Spojeného království, USA a Německa, znají mnoho dalších situací, které jsou, vzhledem k omezenému rozsahu práce, alespoň zběžně zmíněny v závěru této kapitoly. Pro úplnost je vhodné zopakovat, že tyto situace nemusí být zárukou, že k prolomení korporátního závoje společnosti skutečně dojde a soud má velice široký prostor pro interpretaci.¹⁹⁹

¹⁹⁶ PAZDERKA, S. Doktrína Piercing the corporate veil. Komorní listy, časopis soudních exekutorů. Brno: EKČR, III. ročník, 4/2011, s. 15-19.

¹⁹⁷ *Ibidem*.

¹⁹⁸ LOKAJÍČEK, J. Prolomení majetkové samostatnosti kapitálových společností. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 49-51.

¹⁹⁹ ČERNÁ, S. Lze prolomit hranice majetkové samostatnosti obchodní společnosti?. In: PAUKNEROVÁ, M., TOMÁŠEK, M. Nové jevy v právu na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva. Karolinum, Praha, 2009, s. 28-30.

3.1 *Phoenix companies*

3.1.1 Popis modelu

Fenomén anglického common-law systému nesoucí označení *phoenix companies* je prozaicky pojmenovaný po bájném ptáku Fénixovi (*Phoenix*), který se dle pověstí každých 500 let samovznítí a znovu povstane ze svého popela jako znovuzrozený.²⁰⁰ V obchodní realitě se tento vzorec chování aplikuje na řetězec, který by nezúčastněné osobě mohl připadat jako pouhá souhra nešťastných náhod a špatných obchodních rozhodnutí. Ve skutečnosti jde o promyšlený seznam opakujících se kroků, který vede k obohacení osob v pozadí.²⁰¹

Tento řetězec má nejčastěji následující scénář: společníci založí společnost s omezenou odpovědností, například společnost s ručením omezeným – pro větší přehlednost bude pracovně nazvána jako „Fénix č. 1“, s nízkým základním kapitálem. Fénix č. 1 rychle vybere peníze od spotřebitelů, nebo zálohy na služby od objednatelů.²⁰² Produkty či služby, na které si tato společnost vybrala peníze, však nikdy nedodá. Věřitelé Fénixe č. 1 jsou odkázáni na zanedbatelný či téměř žádný majetek společnosti. Pokud Fénix č. 1 vůbec nějaký majetek má, je takový majetek za nízkou cenu (např. v dražbě) odkoupen novou společností, Fénixem č. 2.²⁰³ Fénix č. 2 tedy povstane z popela první společnosti, přičemž neodpovídá za dluhy Fénixe č. 1 a celý scénář se opakuje.²⁰⁴ Zpravidla také dochází k používání stejných (či velmi podobných) obchodních firem pro čerstvé „fénixe“ (Fénixe č. 2), aby byl ve věřitelích nové společnosti vzburzen dojem, že obchodují se starší, fungující a zaběhlou společností (Fénixem č. 1).²⁰⁵ Také členy statutárních orgánů (*directors*) staré a nové

²⁰⁰ Phoenix (mythology). Wikipedie [online]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Phoenix_\(mythology\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Phoenix_(mythology)) [cit. 2019-10-18].

²⁰¹ ROACH, M. Combating the Phoenix Phenomenon: An Analysis of International Approaches. [online]. eJournal of Tax Research, vol. 8, no. 2, 2010, s. 90-127. Dostupné z: <http://www.austlii.edu.au/au/journals/eJTR/2010/6.pdf> [cit. 2019-10-18].; tento jev je často označován také jako *phoenixing*.

²⁰² DAVIES, P. Introduction to Company Law. 2nd edition. Oxford University Press, 2010, s. 93-98.

²⁰³ *Ibidem*.

²⁰⁴ ROACH, M. Combating the Phoenix Phenomenon: An Analysis of International Approaches. [online]. eJournal of Tax Research, vol. 8, no. 2, 2010, s. 90-127. Dostupné z: <http://www.austlii.edu.au/au/journals/eJTR/2010/6.pdf> [cit. 2019-10-18].

²⁰⁵ DAVIES, P. Introduction to Company Law. 2nd edition. Oxford University Press, 2010, s. 93-98. Samozřejmě za předpokladu, že je vyvolání takového dojmu v zájmu osob v pozadí – tzv. *phoenix operators*.

společnosti bývají stejné osoby a dokonce dochází k tomu, že případní zaměstnanci Fénixe č. 1 jsou znovu zaměstnání a pověřeni stejnými činnostmi ve Fénixovi č. 2.²⁰⁶

Výše uvedený scénář nemusí být proveden vždy s úmyslem nikdy produkty či služby nedodat a některé formy „fénixování“ (*phoenixing*) jsou v zahraničních právních řádech legální. Fénix č. 1 může řádně podnikat a teprve až se dostaví nepřekonatelný finanční nebo jiný problém, projde likvidačním (či insolvenčním) řízením a v jeho průběhu je legálně v dražbě odkoupen majetek novou společností se stejnými společníky a třeba i stejnými statutárními orgány.²⁰⁷

3.1.2 Řešení v common law systémech

Přední britští akademici přiznávají, že legislativní kroky, které byly podniknuty, nedokázaly výše uvedený systém obchodování zcela vymýtit.²⁰⁸ Jedním z takových kroků byla novelizace britského insolvenčního zákona (*Insolvency Act*), která omezuje opětovné použití obchodních firem společností.²⁰⁹ Dále byl zaveden institut diskvalifikace statutárních orgánů (*directors*) pro výkon funkce, pokud pod jejich vedením skončila společnost v insolvenční.²¹⁰

Navazujícím problémem je skutečnost, že kvůli zanedbatelnému majetku krachující (nesolventní) společnosti tu není osoba, která by byla ochotna rozkrývat celé schéma, jelikož likvidátoři (či insolvenční správci) takové právní tažení nemají z čeho financovat²¹¹ a věřitelé v common-law jurisdikcích v takovém případě nemohou žalovat statutární orgány napřímo, ale např. jen se souhlasem likvidátora.²¹²

²⁰⁶ MATTHEW, A. The Conundrum of Phoenix Activity: Is further reform necessary?. Corporate Law Teachers Association Conference 2 February 2015. Melbourne Law School, 2015. [Online]. Dostupné z: <https://eprints.qut.edu.au/90962/3/90962.pdf> [cit. 2019-10-19].

²⁰⁷ *Ibidem*.

²⁰⁸ DAVIES, P. Introduction to Company Law. 2nd edition. Oxford University Press, 2010, s. 93-98.

²⁰⁹ Konkrétně po novele sections 216-217 Insolvency Act 1986.

²¹⁰ DAVIES, P. Introduction to Company Law. 2nd edition. Oxford University Press, 2010, s. 93-98. V zákonné úpravě Spojeného království jsou tato pravidla komplexně zakotvena v sections 1-5A Company Directors Disqualification Act 1986.

²¹¹ DAVIES, P. Introduction to Company Law. 2nd edition. Oxford University Press, 2010, s. 93-98.

²¹² V australském pozitivním právu je toto omezení zakotveno v jednom z jejich základních kodexů - section 588R Corporations Act 2001.

Zákonodárce a akademici ve Spojeném království (resp. common law) vnímají problém *phoenix companies* spíše jako problém odpovědnosti a jednání statutárních orgánů, než společníků společnosti. Často je to způsobeno skutečností, že se *phoenixing* týká menších společností, ve kterých je společník a statutární orgán jednou a totéž osobou.²¹³ Proto je jejich řešením hlavně diskvalifikace takových statutárních orgánů poté, co se příslušné jednání dá označit za *phoenixing*.²¹⁴

Ne vždy se však jedná o jednu a tutéž osobu ve funkci statutárního orgánu a společníka. Ovšem i pokud jde například o společnické duo, které pouze používá jiné statutární orgány jako „bílé koně“, je při naplnění patřičných předpokladů na místě aplikovat doktrínu *piercing the corporate veil* i vůči společníkům na základě schématu *phoenix companies*.²¹⁵

3.1.3 Návrh řešení v ČR

Návrh řešení výše popsaného jevu je vhodné rozdělit do dvou rovin: (i) první rovinou, tou snadnější na reálný postih, je diskvalifikace člena statutárního orgánu; (ii) druhou možnou rovinou je pak postih společníků, kteří stojí v pozadí schématu a nejsou zároveň členy statutárního orgánu společnosti.

Co se týče první roviny, její cíl a úprava je v zásadě totožná s pravidly představenými v common law zemích za účelem boje s *phoenix companies*. Její podstatou je znemožnit osobám, které se podílely na schématu z pozice člena statutárního orgánu, opětovný výkon funkce. V českém právním řádu tento účel zastává institut vyloučení, zakotvený v ustanovení § 63 až 67 ZOK. Vyloučení osoby z výkonu funkce statutárního orgánu v zákoně o obchodních korporacích nevznikne *ex lege*, jako

²¹³ DAVIES, P. Introduction to Company Law. 2nd edition. Oxford University Press, 2010, s. 93-98.

²¹⁴ Základní informativně-shrnující text dostupný z portálu vlády Spojeného království: Vláda Spojeného království. Phoenix companies and the role of the Insolvency Service. [online]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/phoenix-companies-and-the-role-of-the-insolvency-service/phoenix-companies-and-the-role-of-the-insolvency-service> [cit. 2019-10-20].

²¹⁵ MATTHEW, A. The Conundrum of Phoenix Activity: Is further reform necessary?. Corporate Law Teachers Association Conference 2 February 2015. Melbourne Law School, 2015. [Online]. Dostupné z: <https://eprints.qut.edu.au/90962/3/90962.pdf> [cit. 2019-10-19].

tomu bylo za účinnosti obchodního zákoníku,²¹⁶ ale na základě rozhodnutí insolvenčního soudu v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o obchodních korporacích.²¹⁷

Druhá rovina, tedy postihnutí a případné dovození odpovědnosti společníků za závazky společnosti, současně za situace, kdy takoví společníci zároveň nejsou členy statutárního orgánu společnosti, ale celou operaci sledují z bezpečí omezené odpovědnosti, je už aplikačně složitější. Samotná skutečnost, že je tato osoba společníkem ve společnostech, které, i když poněkud podezřele, skončily neúspěšně, nemůže založit společníkovu odpovědnost. Stejně tak ani skutečnost, že společník danou společnost využil hlavně na rozložení podnikatelského rizika (například vytvořením tzv. *special purpose vehicle* společnosti)²¹⁸, sama o sobě, ani v common law jurisdikcích, nepovede k propíchnutí závoje a dovození odpovědnosti společníka.²¹⁹ K těmto skutečnostem se tak musí přidat další, aby schéma bylo českým právním řádem právně sankcionovatelné. Jelikož české právo nezná ekvivalent k situaci *phoenix companies*, bude řešení této situace (pokud nebudou přítomny skutečnosti, které by jednoznačně umožnily schéma podřadit pod určitý český nástroj) vyžadovat kreativní uplatnění všech dostupných možností.

Patrně nejpravděpodobnější a nejlépe vymahatelnou (i když i tak vcelku obtížně vymahatelnou) se stane situace, kdy bude existovat prokazatelný úmysl společníků prostřednictvím společností podvodně vybírat prostředky od osob, které jsou uvedeny v omyl a společníci nebudou mít od počátku zájem na plnění závazků společnosti. Takové jednání by mělo naplnit skutkovou podstatu trestného činu podvodu.²²⁰ Pokud

²¹⁶ ŠTENGLOVÁ, I. § 38l. In: ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., HAVEL, B., MACEK, J., TOMSA, M., PEKÁREK, M., ZUNT, V., BARTOŠÍKOVÁ, M., MUNKOVÁ, J. Obchodní zákoník. 13. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010, s. 151-154.

²¹⁷ ŠUK, P. § 63. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 185-187.

²¹⁸ Jedná se o model rozložení rizika (finančního, podnikatelského nebo jakéhokoliv jiného) vytvořením společnosti, která je většinou určena za jedním speciálním a úzce vymezeným účelem, např. nákupu nemovitosti nebo movitého majetku, převzetí jiné společnosti, atd. – více viz FOMCENCO, A. The Special Purpose Vehicle: A ‚Micro Merger‘ or Merely a Way of Cooperation?. European Company Law 10, no. 1, 2013, s. 11-14.

²¹⁹ MATTHEW, A. The Conundrum of Phoenix Activity: Is further reform necessary?. Corporate Law Teachers Association Conference 2 February 2015. Melbourne Law School, 2015. [Online]. Dostupné z: <https://eprints.qut.edu.au/90962/3/90962.pdf> [cit. 2019-10-19].

²²⁰ Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 242/2005 ze dne 27.04.2005 publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod zn. TR NS 17/2005-T 805: „(...) jestliže pachatel uzavírá formálně občanskoprávní, případně obchodněprávní smlouvy, avšak od počátku

jednání společníka či společníků nedosáhne takové intenzity, aby bylo podvodné a postizitelné trestním právem, ale je například pouze výsledkem úmyslného podstupování vyššího rizika nebo bezohlednosti, přichází v úvahu řešení na základě deliktních ustanovení občanského zákoníku.²²¹

Další v úvahu přichází ustanovení o podnikatelských seskupeních, zejména ovlivnění.²²² Tento model řešení má však v tomto případě, mimo jiné, vadu v podobě hledání momentu, ve kterém rozhodujícím významným způsobem došlo k ovlivnění chování společnosti, tudíž by musely být dány všechny skutkové okolnosti zakládající ovlivnění ze strany společníka, které se v řetězu mnoha společností mohou snadno ztratit.

Nejabstraktnější možností řešení je odhlédnutí od majetkové samostatnosti řetězu fénixových společností dle zásad občanského práva.²²³ Jak již bylo uvedeno, toto řešení by vyžadovalo velkou míru soudcovské vstřícnosti a kreativity, a proto se domnívám, že toto řešení je sice teoreticky možné, ale prakticky velmi omezeně využitelné.

3.2 Façade (fraud, sham)

3.2.1 Popis modelu a řešení v common law (case law)

Druhá typizovaná situace, tzv. *façade*, je produktem dlouhého vývoje klasického propichování korporátního závoje. Anglický pojem *façade* je možné volně přeložit jako „fasáda“, případně „skořápka“. Často jsou případy *façade* některými autory posuzovány jako podvod (*fraud* či také *sham*).²²⁴ Výsledkem však bude zpravidla civilněprávní

jedná v úmyslu, že za zboží či služby nezaplatí, jsou tyto právní úkony pachatele neplatné podle § 39 obč. zák. pro rozpor se zákonem. Pro postih takového jednání je určeno ustanovení § 250 tr. zák. o trestném činu podvodu (...).“

²²¹ Srov. podkapitola 2.3.2 této práce.

²²² Viz podkapitoly 2.2.1 a 2.2.4 této práce.

²²³ Srov. podkapitola 2.3.1 této práce.

²²⁴ PAYNE, J. Lifting the corporate veil: Reassessment of the fraud exception. Cambridge Law Journal, vol. 56, no. 2, 1997, p. 284-290. Dignam a Lowry takové situace označují spíše za *façade* - srov. s DIGNAM, A., LOWRY, J. Company Law. 7th edition. Oxford University Press, 2012, s. 35.

odpovědnost dovozená na základě propíchnutí korporátního závoje, proto by tato terminologická bohatost neměla hrát větší roli. Do šablony *façade* lze zařadit mnoho velmi známých common-law soudních rozhodnutí, které postupně formovaly (a v současné době stále formují) vývoj doktríny *piercing the corporate veil*. Popis dle následujících řádků je tedy založen na některých takových rozhodnutích, blíže popsanych níže v textu této podkapitoly. Šablona *façade* však pravděpodobně vždy byla důvodem k propíchnutí závoje, na rozdíl od některých ostatních typizovaných případů (šablona jedné ekonomické jednotky představené rozhodnutím *DHN Food Distributors Ltd v Tower Hamlets*²²⁵) a vývoj probíhal spíše v rovině, jaké případy pod *façade* zahrnout.²²⁶

Účelem společnosti, která bude dle práva Spojeného království seznána fasádou či skořápkou (případně podvodnou či zastírající), bude vyhnout se nějaké povinnosti (například smluvnímu závazku) nebo navodit určitý, právem zakázaný, dojem.²²⁷ Více, než u kteréhokoliv jiného institutu, je zde patrný důraz na posuzování každého případu individuálně,²²⁸ proto je k níže uvedeným příkladům vždy popsáno, jak soud daný případ vyřešil. Posouzení, zda určitý případ bude shledán jako fasáda, se od rozhodnutí *Woolfson v Strathclyde Regional Council*²²⁹ zaměřuje hlavně na odpověď, zda jsou v řešeném případě přítomny speciální okolnosti, které nasvědčují tomu, že pouhá fasáda společnosti slouží ke skrytí pravých skutečností.²³⁰ Tato úvaha náleží soudu.²³¹

Takřka klasickým případem je historický *Gilford Motor Co Ltd v Horne*.²³² Bývalý vedoucí zaměstnanec pan Horne byl smluvně zavázán, aby svému původnímu

Kostohryz shrnuje, že se tento piercingový důvod proměnil v doktrínu *mere façade* a aktuálně představuje (dle anglického práva) hlavní a nejdůležitější možnost narušit korporátní závoj – viz KOSTOHRYZ, M. Piercing the corporate veil: překonávání právní samostatnosti kapitálových společností ve srovnávacím pohledu. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013, s. 60-61.

²²⁵ *DHN Food Distributors Ltd v Tower Hamlets Council* [1976] 1 WLR 852.

²²⁶ DIGNAM, A., LOWRY, J. *Company Law*. 7th edition. Oxford University Press, 2012, s. 36.

²²⁷ CHENG, T. K. The Corporate Veil Doctrine Revisited: A Comparative Study of the English and the U.S. Corporate Veil Doctrines. *Boston College International and Comparative Law Review*, vol. 34, no. 2, 2011, s. 342-343.

²²⁸ DIGNAM, A., LOWRY, J. *Company Law*. 7th edition. Oxford University Press, 2012, s. 39.

²²⁹ *Woolfson v Strathclyde Regional Council* [1978] UKHL 5.

²³⁰ V originále vyjádřeno v rozhodnutí *Woolfson v Strathclyde Regional Council* [1978] UKHL 5 větou „only where special circumstances exist indicating that it is a mere façade concealing the true facts.“

²³¹ DIGNAM, A., LOWRY, J. *Company Law*. 7th edition. Oxford University Press, 2012, s. 38.

²³² *Gilford Motor Co Ltd v Horne* [1933] Ch 935.

zaměstnavateli i po ukončení smluvního vztahu nepřetahoval zaměstnance. Pan Horne si byl svého smluvního závazku velmi dobře vědom, ale byl vynalézavý, a proto za účelem oslovování a získání zákazníků použil svou společnost. Soud v následném sporu dovedl, že společnost byla pouze nástrojem, který měl jednání zamaskovat a účelem společnosti a celého schématu bylo vyhnout se dodržení smluvní povinnosti bývalého zaměstnance pana Horne.²³³

Velmi podobný osud potkal pana Lipmana v případě *Jones v Lipman*.²³⁴ Pan Lipman uzavřel smlouvu o prodeji pozemku panu Jonesovi. Následně ale pan Lipman změnil na prodej svého pozemku názor a chtěl se plnění vyhnout. Založil proto společnost, se kterou následně uzavřel smlouvu o prodeji stejného pozemku. V návaznosti na to panu Jonesovi oznámil, že nemůže smlouvu splnit, jelikož už příslušný pozemek nevlastní. Soud rozhodl, že společnost pana Lipmana je pouhá fasáda a musí splnit smlouvu uzavřenou s panem Jonesem.²³⁵

Dalším klasickým případem, ve kterém byla situace (resp. piercingový důvod) *façade* posuzována, ale na rozdíl od dvou výše uvedených případů nakonec nedošlo k dotčení korporátního závoje na základě tohoto důvodu, je velice slavný případ *Adams v Cape Industries plc*.²³⁶ Skutkové okolnosti tohoto případu byly velmi komplikované a je obtížné je stručně shrnout. V části posouzení piercingového důvodu *façade* však šlo o otázku, zda bude jako fasádu možno označit situaci, kdy mateřská společnost založila své zahraniční dceřiné společnosti s hlavním účelem rozložení rizika a daňové optimalizace. Soud rozhodl, že ačkoli tyto důvody pro založení dceřiných společností nejsou morální, nezakládají však takovou intenzitu, aby mohly být považovány za pouhou fasádu mateřské společnosti.²³⁷

Je tedy možné shrnout, že k řešení případů *façade* (*fraud, sham*) anglické soudy používají soudní doktrínu *piercing the corporate veil*.

²³³ DIGNAM, A., LOWRY, J. Company Law. 7th edition. Oxford University Press, 2012, s. 35.

²³⁴ Jones v Lipman [1962] 1 WLR 832.

²³⁵ DIGNAM, A., LOWRY, J. Company Law. 7th edition. Oxford University Press, 2012, s. 35.

²³⁶ Adams v Cape Industries plc [1990] Ch 433.

²³⁷ DIGNAM, A., LOWRY, J. Company Law. 7th edition. Oxford University Press, 2012, s. 37-39.

3.2.2 Návrh řešení v ČR

Řešení typizované situace *façade* (*fraud* či také *sham*) je asi nejvíce obtížnou a nejvíce komplexní otázkou ze všech tří v této práci řešených typizovaných common-law případů. Jeden z důvodů je odlišnost každého případu a skutečnost, že i v Anglii, zemi s více než 200 letou obchodněprávní judikaturou, není řešení doktrinálně velice podobných případů stejné a mnohdy subjektivní v závislosti na osobě daného soudce.²³⁸ Pro návrh řešení bude kruciální, zda bude možné příslušnému společníkovi, který svou společnost použije pouze jako fasádu, prokázat a přičíst úmysl k takovému jednání.

V závislosti na intenzitě a míře způsobené „nespravedlnosti“ předmětného jednání je dle mého názoru možno uvažovat o dvou českých právních institutech. Oba instituty však budou vyžadovat velkou míru „soudcovského aktivismu“ a abstraktní aplikace zákonných ustanovení způsobem, který v českém právní prostředí takřka není rozvinutý. Pokud jednání společníka, který vytvoří společnost pouze za účelem někoho uvést v omyl, dovozují, že by takovým jednáním mohl naplnit skutkovou podstatu podvodu ve smyslu § 209 TZ.²³⁹

Druhým možným případným řešením typové situace *façade*, kdy závažnost a intenzita jednání zúčastněných osob nenaplní skutkovou podstatu trestného činu, je dovození deliktní odpovědnosti společníka na základě porušení dobrých mravů či zákona.²⁴⁰ Domnívám se, že mnoho jednání (ne-li dokonce všechna), která anglická soudní praxe označila za *façade*, bude možno posoudit jako porušení dobrých mravů.²⁴¹ Dle předmětného ustanovení § 2909 OZ však bude ve velké míře kolidovat právo společníka založit společnost s majetkovou samostatností a omezeným ručením za účelem rozložení rizika (které by mělo být možno označit jako „výkon jeho práva“ předpokládaný § 2909 OZ) se všeobecným abstraktním korektivem dobrých mravů. V takovém případě by tudíž bylo nutno dovodit, že hlavním účelem společníka bylo úmyslné poškození poškozeného pomocí vytvořené společnosti.

²³⁸ Srov. DIGNAM, A., LOWRY, J. *Company Law*. 7th edition. Oxford University Press, 2012, s. 34-42.

²³⁹ Srov. ŠÁMAL, P. § 209. In: ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník (EVK)*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 2049 – 2079.

²⁴⁰ K výkladu deliktní odpovědnosti na základě ustanovení občanského zákoníku viz podkapitola 2.3.2 této práce.

²⁴¹ Srov. výklad § 580 OZ: HANDLAR, J., DOBROVOLNÁ, E. § 580. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654)*. Komentář. 1. vydání, Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 2077.

V úvahu znovu přichází „zbytkové“ řešení dle obecných zásad občanského práva, které považuji za shodné s případem uplatnění zásad vůči *phoenix companies* v podkapitole 3.1.

3.3 *Shadow director*

3.3.1 Popis modelu a řešení v common law

Posledním popisovaným typizovaným případem, u kterého právo Spojeného království dovozuje odpovědnost společníka (případně jiných osob) i přes korporátní závoj, je institut *shadow director*. Tento výraz je do češtiny možné přeložit jako „stínový vedoucí“.²⁴² Angličtí *directors* sice v majoritě případů budou označením člena voleného orgánu, nejčastěji pak se zástupčím oprávněním (tedy jednatele, členové představenstva apod.),²⁴³ v tomto případě je však nutno překlad rozšířit, aby plně obsáhl význam tohoto common law institutu.

Jako jeden z mála institutů spojených s korporátním závojem a jeho případným propichováním je definice *shadow director* obsažena v kodexu. Pod tuto zákonnou definici pak bude zařazena osoba, v souladu s jejímiž pokyny nebo instrukcemi obvykle jednají statutární orgány dotčené společnosti.²⁴⁴ Do této definice dle anglických autorů pak může být zařazena například mateřská společnost.²⁴⁵ Toto ustanovení kodexu Companies Act míří na osoby, zejména společníky, kteří se budou chtít vyhnout povinností a odpovědností statutárního orgánu (např. *duty of care* a dalším), přestože prostřednictvím svého vlivu fakticky takovou funkci vykonávají.²⁴⁶ Je nutno upozornit na skutečnost, že minimálně část anglické teorie rozlišuje mezi faktickým statutárním orgánem (*de facto director*) a stínovým vedoucím.²⁴⁷ Rozdíl bude v úmyslu osoby

²⁴² Žižlavský překládá výraz *shadow director* doslovně jako stínový manažer, viz ŽIŽLAVSKÝ, M. Protřzení firemního závoje - odpovědnost společníků za protahování krizové situace a opožděné podání insolvenčního návrhu. Ad Notam. 2012, č. 2, s. 3-6.

²⁴³ Srov. překlad zákona o obchodních korporacích Ministerstvem spravedlnosti. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Business-Corporations-Act.pdf>.

²⁴⁴ Section 251 Companies Act 2006.: „(...) ‘*shadow director*’, in relation to a company, means a person in accordance with whose directions or instructions the directors of the company are accustomed to act.“

²⁴⁵ DIGNAM, A., LOWRY, J. Company Law. 7th edition. Oxford University Press, 2012, s. 34.

²⁴⁶ *Ibidem*, s. 300-301.

²⁴⁷ Rozlišení potvrzuje i judikatura, srov. Re Hydrodan (Corby) Ltd [1994] 2 BCLC 180.

v pozadí – aby se tato osoba stala *shadow director*, musí mít v úmyslu se vyhnout plnění povinností a případné odpovědnosti.²⁴⁸ Požadavek dostatečně kvalifikovaného úmyslu „ukrytí se“ (a posouzení skutkových okolností, které ho provází) je prostorem pro poměrně širokou interpretaci a předmětem soudního posouzení, které se, stejně jako mnoho dalších angloamerických institutů, neustále dotváří.²⁴⁹ Praktické rozlišení (co se týče důsledků pro „vlivnou“ osobu) mezi *shadow director* a *de facto director* však nemá aplikačního dopadu; obě situace budou řešeny stejně. Soudy proto na toto teoretické rozlišení v některých případech rezignují.²⁵⁰

Právo Spojeného království řeší případy vlivu uplatněného stínovým vedoucím tak, že stínovému vedoucímu jako odměnu za jeho vliv ještě „přibalí“ celou řadu povinností a případné odpovědnosti ukládaných běžným statutárním orgánům společnosti. Pokud se následkem vlivu stínového vedoucího dostane „ovlivněná“ společnost do úpadku (a současně se prokáže, že stínový vedoucí měl takový úpadek v souladu s anglickým právem odvrátit či jinak obdobně reagovat), kodifikované právo Spojeného království umožňuje takové osobě uložit povinnost přispět do jmění společnosti. Ultimátně je pak na základě case-law možno uložit povinnost *fiduciary duties*.²⁵¹ Poslední potenciální sankce je však předmětem akademických debat a velmi komplexní otázkou.²⁵²

3.3.3 Návrh řešení v ČR

Řešení výše uvedené situace v českém právu, na rozdíl od ostatních diskutovaných typizovaných situací, je výslovně zmíněno v odborné literatuře. Touto situací se přímo s odkazem na její anglické kořeny již zabývala Černá, která dovodila, že pokud bude vliv vlivné osoby tak intenzivní, že ji bude možné považovat *de facto* za

²⁴⁸ DIGNAM, A., LOWRY, J. *Company Law*. 7th edition. Oxford University Press, 2012, s. 300-301.

²⁴⁹ GRIFFIN, S. Problems in the Identification of a Company Director. *Northern Ireland Legal Quarterly*, vol. 54, no. 1, 2003, p. 43-58.

²⁵⁰ *Ibidem*.

²⁵¹ DIGNAM, A., LOWRY, J. *Company Law*. 7th edition. Oxford University Press, 2012, s. 300-301. K pojmu *fiduciary duties* a jejich aplikaci u této modelové situace podrobně MOORE, C. R. Obligations in the shade: the application of fiduciary directors' duties to shadow directors. *Legal Studies*, Vol. 36, No. 2, 2016, s. 326-353.

²⁵² Podrobně viz IDENSOHN, K. The Regulation of Shadow Directors. *South African Mercantile Law Journal*, Vol. 22, No. 3, 2010, s- 326-345.

statutární orgán, uplatní se na ní ustanovení § 76 odst. 3 ZOK ve spojení s § 68 ZOK,²⁵³ přičemž společně s ostatními autory pak dále dovozují, že taková situace bude pravděpodobně jedinou, která povede k obdobné aplikaci § 68 ZOK na osobu jinou než statutární orgán (podrobněji viz podkapitola 2.2.4 této práce).

S výše uvedeným se ztotožňuji. Je zřejmé, že se české právo v tomto případě vydává velice podobným směrem jako právo Spojeného království.

Pokud určitá osoba bude obchodní korporaci udílet pokyny či jiným způsobem tuto korporaci ovlivňovat, ale daný vztah nedosáhne intenzity faktického nahrazení funkce statutárního orgánu, pak dovozují, že by se na tuto situaci měla užít ustanovení § 74 ZOK o ovládnutí s tím spojené důsledky předpokládané v § 71 ZOK (ovšem za předpokladu, že takové jednání naplní příslušné náležitosti vyžadované zákonem o obchodních korporacích).²⁵⁴ Ve vztahu ke společníkům, kteří by se takového jednání dopustili, je nutno připomenout recentní rozsudek Vrchního soudu v Praze.²⁵⁵ V případě, že by se nakonec právní názor o nepoužitelnosti ustanovení § 71 ZOK na společníky prosadil, nebylo by možné toto ustanovení na společníka aplikovat a korporátní závoj by zůstal nedotčen.

3.4 Další případy prolomení majetkové samostatnosti

K výše popsaným typovým situacím je možno nalézt mnoho dalších „šablon“ rozeznávaných zahraničními právními řády.

Jedna šablona pochází pro změnu zejména z německé soudní praxe a je možné ji označit jako smísení majetku. Německé soudy odhlédnou od majetkové samostatnosti společnosti a společníka v situaci, kdy není možné rozlišit majetek společníka a majetek společnosti. Takový okamžik může nastat v případě, kdy společnost nevede účetnictví.

²⁵³ ČERNÁ, S. Ještě k ručení vlivné a ovládací osoby za porušení povinnosti odvracet hrozící úpadek. 2013. Obchodněprávní revue. 2013, č. 6, s. 169-171.

²⁵⁴ Srov. ŽIŽLAVSKÝ, M. Protržení firemního závoje - odpovědnost společníků za protahování krizové situace a opožděné podání insolvenčního návrhu. Ad Notam. 2012, č. 2, s. 3-6. Žižlavský za účinnosti předchozí úpravy připodobňoval institut *shadow director* k tuzemskému institutu ovládnutí.

²⁵⁵ Podrobněji viz podkapitoly 2.2.1 a 2.2.4 této práce.

Odpovědnost společníka pak odpovídá rozsahu smísení majetku, u kterého nelze rozpoznat, zda je ve vlastnictví společníka, nebo společnosti.²⁵⁶

V německé rozhodovací praxi lze nalézt i další typizovanou situaci podkapitalizace. Jde o případ deliktní odpovědnosti vzniklé na základě úmyslného jednání. Dopustí se ho společníci, kteří do společnosti nevloží dostatek prostředků (ať už prostřednictvím základního kapitálu, či společnických zápůjček) s ohledem na předpokládaný objem podnikání, přičemž tento nedostatek kapitálových prostředků společnosti vede k hospodářskému neúspěchu.²⁵⁷

Tyto dva nastíněné typizované případy jsou pouze jedním z mnoha důvodů, na základě kterých mohou zahraniční soudy povolit propíchnutí korporátního závoje. Dalšími jsou například nedodržování formalit spojených s fungováním společnosti (např. pokud akciová společnost nevydá akcie),²⁵⁸ nebo využívání majetku pro soukromé účely společníků, vyvolání představy ve třetí osobě o ručení společníka za závazek společnosti a nespočet dalších důvodů.²⁵⁹ Otázka a případně míra uplatnění daného důvodu se bude lišit v závislosti na jurisdikci a rozhodovací praxi.²⁶⁰

²⁵⁶ JAKOUBEK, M. Možnosti uplatnění doktríny průniku v českém právním prostředí – eventualita odpovědnosti či ručení společníků za dluhy společnosti. 2018, [online] Právní prostor [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/moznosti-uplatneni-doktriny-pruniku-v-ceskem-pravnim-prostredi-eventualita-odpovednosti-ci-ruceni-spolecniku-za-dluhy-spolecnosti>.

²⁵⁷ *Ibidem*.

²⁵⁸ PAZDERKA, S. Doktrína Piercing the corporate veil. Komorní listy, časopis soudních exekutorů. Brno: EKČR, III. ročník, 4/2011, s. 15-19.

²⁵⁹ ČERNÁ, S. Lze prolomit hranice majetkové samostatnosti obchodní společnosti?. In: PAUKNEROVÁ, M., TOMÁŠEK, M. Nové jevy v právu na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva. Karolinum, Praha, 2009, s. 30-31.

²⁶⁰ *Ibidem*, s. 28-41.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo popsání základních českých právních institutů souvisejících s pojmem korporátní závoj. Těmito instituty jsou právnická osoba a její právní osobnost, majetková samostatnost společnosti a společníka, a korporátní závoj. Současně cílem práce bylo charakterizovat doktrínu *piercing the corporate veil*. Navazujícím záměrem práce bylo nalézt a popsat nástroje českého korporátního práva, na základě kterých je možné dovést odpovědnost nebo ručení společníků za závazky společnosti, tedy porušení pomyslného korporátního závoje existujícího mezi osobou společnosti a osobou společníka. Mezi tyto nástroje práce řadí zákonné ručení společníků, případy ovlivnění, ovládnutí a koncernu, a potenciálně i zásady poctivosti a zákazu zjevného zneužití práva a deliktní odpovědnost za škodu způsobenou porušením dobrých mravů či zákonné povinnosti. Posledním cílem bylo popsat tři typové situace známé zahraničním právním řádům – *phoenix companies*, *façade (fraud, sham)*, a *shadow director* a navrhnout řešení těchto situací dle českého práva. Domnívám se, že všechny výše uvedené cíle byly v práci naplněny.

Doktrína *piercing the corporate veil* je, i v zemích jejího původu, velice komplexním a rozporuplným tématem, přičemž její případná implementace (nebo alespoň inspirace) není pro vcelku odlišný český právní řád jednoduchou záležitostí. Odborná diskuze ohledně tohoto tématu však probíhá dlouhodobě, neutichá a v jednotkách případů se objevuje i v rozhodnutích českých soudů (ačkoli zatím spíše se záporným výsledkem a nízkou mírou soudcovského aktivismu).

Český právní řád obsahuje řadu nástrojů, pomocí kterých lze nalézt limity korporátního závoje ve vztahu ke společníkům společnosti. Domnívám se, že do budoucna budou hlavním nástrojem věřitelů v tomto ohledu zejména ustanovení zákona o obchodních korporacích o podnikatelských seskupeních (včetně ovlivnění), s čímž souhlasí i přední čeští akademici. Užití čistě civilních nástrojů (deliktní) odpovědnosti společníků bez dalšího vyloučeno není, ale bez vstřícného přístupu soudů (jestliže se takový přístup vůbec rozvine a prosadí) je praktická využitelnost těchto civilních nástrojů velmi diskutabilní.

Seznam zkratk

Listina	Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
ObchZ	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
TZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
ZOK	Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

Seznam zdrojů

1. Seznam použité literatury

a) českojazyčná

- BERAN, K., ČECH, P., DVOŘÁK, B., ELISCHER, D., HRÁDEK, J., JANEČEK, V., KÜHN, Z., NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L., ONDŘEJEK, P. Právní jednání a odpovědnost právnických osob po rekonstrukci českého soukromého práva. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. ISBN: 978-80-7598-043-4.
- ČECH, P. Nad několika rekonstrukčními nejasnostmi. Obchodněprávní revue. 2012, č. 11-12. ISSN: 1803-6554.
- ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Bova Polygon, Praha, 2016. ISBN: 978-80-7273-177-0.
- ČERNÁ, S. Ještě k ručení vlivné a ovládající osoby za porušení povinnosti odvracet hrozící úpadek. Obchodněprávní revue. 2013, č. 6. ISSN: 1803-6554.
- ČERNÁ, S. O koncernu, koncernovém řízení a vyrovnání újmy. Obchodněprávní revue. 2014, č. 2. ISSN: 1803-6554.
- ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN: 978-80-7478-735-5.
- HAVEL, B. Chiméra neproniknutelnosti obchodního vedení ve společnosti s ručením omezeným (?). 2019. Obchodněprávní revue 2019, č. 6. ISSN: 1803-6554.
- HAVEL, B. O kogentnosti, vypořádání újmy a ručení vlivné osoby ve světle nového soukromého práva. 2013. Obchodněprávní revue. 2013, č. 1. ISSN: 1803-6554.
- HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014. ISBN: 978-80-7400-287-8.
- HURYCHOVÁ, K. (ed.). Postavení podnikatele v závazkových vztazích. Praha: VŠEHRD, 2014. ISBN: 978-80-85305-49-4.
- JOSKOVÁ, L. BGH k odpovědnosti společníků za závazky společnosti. Právní zpravodaj, 2007, č. 11. ISSN: 1212-8694.

- KOSTOHRYZ, M. Piercing the corporate veil: překonávání právní samostatnosti kapitálových společností ve srovnávacím pohledu. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013, ISBN: 978-80-87146-96-5.
- LASÁK, J. Soumrak formální samostatnosti osob tvořících podnikatelská seskupení v otázce jurisdikční. Právní rozhledy. 2008, č. 18. ISSN: 1210-6410.
- LAVICKÝ, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§1-654). Komentář. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, ISBN: 978-80-7400-529-9.
- LOKAJÍČEK, J. Prolomení majetkové samostatnosti kapitálových společností. Praha: C. H. Beck, 2016, ISBN: 978-80-7400-603-6.
- PAUKNEROVÁ, M., TOMÁŠEK, M. Nové jevy v právu na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva. Karolinum, Praha, 2009. ISSN: 978-80-246-1687-2.
- PAZDERKA, S. Doktrína Piercing the corporate veil. Komorní listy, časopis soudních exekutorů. Brno: EKČR, III. ročník, 4/2011. ISSN 1805-1081.
- PELIKÁN, R. Právní subjektivita. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN: 978-80-7357-745-2.
- PELIKÁN, R. Skupiny společností v obchodním právu. Sborník Karlovarské právnické dny. 2011, č. 19. ISBN: 978-80-87212-77-6.
- PIPKOVÁ, P. J. Nová úprava náhrady škody z protisoutěžních jednání I.: Aktivní a pasivní legitimace a rozsah náhrady škody. Obchodněprávní revue. 2017, č. 11-12. ISSN: 1803-6554.
- ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník (EVK). 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012. ISBN: 978-80-7400-428-5.
- ŠELLENG, D. Trestní odpovědnost právnických osob začleněných do koncernu – 1. část. Bulletin advokacie. 2018, č. 4. ISSN: 1210-6348.
- ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P., Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN: 978-80-7400-540-4.
- ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., HAVEL, B., MACEK, J., TOMSA, M., PEKÁREK, M., ZUNT, V., BARTOŠÍKOVÁ, M., MUNKOVÁ, J. Obchodní zákoník. 13. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010. ISBN: 978-80-7400-354-7.

- ŽIŽLAVSKÝ, M. Protržení firemního závoje - odpovědnost společníků za protahování krizové situace a opožděné podání insolvenčního návrhu. Ad Notam. 2012, č. 2. ISSN: 1211-0558.

b) anglickojazyčná

- CHENG, T. K. The Corporate Veil Doctrine Revisited: A Comparative Study of the English and the U.S. Corporate Veil Doctrines. Boston College International and Comparative Law Review, vol. 34, no. 2, 2011. ISSN: 0277-5778.
- DAVIES, P. Introduction to Company Law. 2nd edition. Oxford University Press, 2010. ISBN: 978-0-19-920776-3.
- DIGNAM, A., LOWRY, J. Company Law. 7th edition. Oxford University Press, 2012. ISBN: 978-0-19-964322-6.
- FOMCENCO, A. The Special Purpose Vehicle: A ‚Micro Merger‘ or Merely a Way of Cooperation?. European Company Law 10, no. 1, 2013. ISSN: 1572-4999.
- GRIFFIN, S. Problems in the Identification of a Company Director. Northern Ireland Legal Quarterly, vol. 54, no. 1, 2003. ISSN: 0029-3105.
- IDENSOHN, K. The Regulation of Shadow Directors. South African Mercantile Law Journal, Vol. 22, No. 3, 2010. ISSN: 0038-2388.
- IRELAND, P. Company Law and the Myth of Shareholder Ownership. The Modern Law Review, volume 62, no. 1, 1999. ISSN: 0026-7961.
- MOORE, C. R. Obligations in the shade: the application of fiduciary directors‘ duties to shadow directors. Legal Studies, Vol. 36, No. 2, 2016. ISSN: 0261-3875.
- PAYNE, J. Lifting the corporate veil: Reassessment of the fraud exception. Cambridge Law Journal, vol. 56, no. 2, 1997. ISSN: 0008-1973.
- RÜHMKORF, A. Corporate Social Responsibility, Private Law and Global Supply Chains. Edward Elgar Publishing, 2015. ISBN: 978-1-78347-749-4.

2. Seznam použitých odborných internetových a elektronických zdrojů

a) českojazyčná

- ČERNÁ, S. Ovlivnění jako klíčový pojem českého koncernového práva. Rekodifikace & praxe č. 1/2014 [Systém ASPI], Wolters Kluwer. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

- HANŽL, P. Může být zmocněnec či společník vlivnou osobou?. 2018, [online] epravo.cz, [epravo.cz]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/muze-byt-zmocnenec-ci-spolecnik-vlivnou-osobou-108036.html>. ISSN: 1213-189X.
- JAKOUBEK, M. Možnosti uplatnění doktríny průniku v českém právním prostředí – eventualita odpovědnosti či ručení společníků za dluhy společnosti. 2018, [online] Právní prostor. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/moznosti-uplatneni-doktriny-pruniku-v-ceskem-pravnim-prostredi-eventualita-odpovednosti-ci-ruceni-spolecniku-za-dluhy-spolecnosti>. ISSN: 2336-4114.
- LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích – Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI], Wolters Kluwer. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.
- ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. Občanský zákoník – Komentář – Svazek I (§ 1-654), (obecná část). Praha: Wolters Kluwer, 2014, [Systém ASPI], Wolters Kluwer. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

b) anglickojazyčná

- MATTHEW, A. The Conundrum of Phoenix Activity: Is further reform necessary?. Corporate Law Teachers Association Conference 2 February 2015. Melbourne Law School, 2015. [Online]. Dostupné z: <https://eprints.qut.edu.au/90962/3/90962.pdf>.
- ROACH, M. Combating the Phoenix Phenomenon: An Analysis of International Approaches. [online]. eJournal of Tax Research, vol. 8, no. 2, 2010. Dostupné z: <http://www.austlii.edu.au/au/journals/eJTR/2010/6.pdf>. ISSN: 1448-2398.

3. Seznam použitých právních předpisů

a) české

- Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

- Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

b) zahraniční

- Companies Act 2006.
- Company Directors Disqualification Act 1986.
- Corporations Act 2001.
- Insolvency Act 1986.

4. Seznam použité judikatury

a) česká

- Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1079/2017 ze dne 24.10.2017.
- Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 387/2006 ze dne 26.06.2007.
- Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 2214/2017 ze dne 24.04.2019.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 As 349/2016 ze dne 22.02.2017.
- Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 14 VSOL 557/2019 ze dne 21.08.2019.
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 Cmo 135/2017 ze dne 13.12.2017.
- Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 242/2005 ze dne 27.04.2005 publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod zn. TR NS 17/2005-T 805.
- Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1436/2014 ze dne 31.08.2015.
- Usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 161/18 ze dne 22.05.2018.

b) zahraniční

- Adams v Cape Industries plc [1990] Ch 433.
- DHN Food Distributors Ltd v Tower Hamlets Council [1976] 1 WLR 852.
- Gilford Motor Co Ltd v Horne [1933] Ch 935.
- Re Hydrodan (Corby) Ltd [1994] 2 BCLC 180.
- Jones v Lipman [1962] 1 WLR 832.
- Rozsudek Evropského soudního dvora sp. zn. C-97/08 P - Akzo Nobel v. Komise ES ze dne 10.09.2009.
- Salomon v A Salomon & Co Ltd [1897] A. C. 22.

- Woolfson v Strathclyde Regional Council [1978] UKHL 5.

5. Seznam ostatních zdrojů

- Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), č. 90/2012 Dz.
- Phoenix (mythology) [online], Wikipedie. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Phoenix_\(mythology\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Phoenix_(mythology)).
- Překlad zákona o obchodních korporacích Ministerstvem spravedlnosti. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Business-Corporations-Act.pdf>.
- Vláda Spojeného království. Phoenix companies and the role of the Insolvency Service. [online]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/phoenix-companies-and-the-role-of-the-insolvency-service/phoenix-companies-and-the-role-of-the-insolvency-service>.

**Příloha č. 1 – Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn.
6 Cmo 135/2017 ze dne 13.12.2017**

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Františka Švantnera a soudců JUDr. Romany Vostrejšové a JUDr. Evy Svobodové v právní věci žalobce: **European Property Management, spol. s.r.o.**, IČ 28988264, se sídlem Klimentská 1216/46, Praha 1, zastoupeného společníkem NEHIR PROPERTY INC., reg. č. 1397323, se sídlem Tortola Road Town 3152, Britské Panenské ostrovy, zastoupeného JUDr. Janem Täubelem, LL.M., advokátem se sídlem Sokolovská 68/105, Praha 8 - Karlín, proti žalované: **Karin H.**, nar. xxx, bytem xxx, zastoupené Rainerem Frankem, advokátem se sídlem Jungmannova 745/24, Praha 1, **o zaplacení částky 24.200,- Kč a přísl.**, o odvolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze č.j. 73 Cm 64/2016-102 ze dne 13. dubna 2017

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze č.j. 73 Cm 64/2016-102 ze dne 13. dubna 2017 se potvrzuje.

II. Žalobce je povinen nahradit žalované náklady odvolacího řízení ve výši 5.808,- Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalované.

Odůvodnění:

Shora uvedeným rozsudkem Městský soud v Praze jako soud I. stupně v bodu I. výroku, z důvodu neexistence předpokladů odpovědnosti k náhradě škody, zamítl návrh, aby bylo žalované uloženo zaplatit žalobci částku 24.200,- Kč s přísl. a v bodu II. výroku, uložil žalobci povinnost zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 23.232,- Kč.

Vyšel ze zjištění, že se žalobce domáhal vydání rozhodnutí, na základě něhož by byla žalované uložena povinnost zaplatit mu částku ve výši 24.200 Kč s přísl. s

odůvodněním, že žalobce má dva společníky, společnost NEHIR PROPERTY INC. a společnost MANTA RAY MANAGEMENT S.A., kdy obě vlastní v žalující společnosti podíl o velikosti 50 %, přičemž žalobce nemá již od 2. srpna 2014 statutární orgány a jedinou osobou oprávněnou za žalobce jednat vůči třetím osobám má být žalovaná, coby zmocněnkyně na základě plné moci. Podle žaloby má být žalovaná blízkou osobou jednoho ze společníků žalobce, a to vlastníka společnosti MANTA RAY MANAGEMENT S.A. a z těchto důvodů má být na žalovanou nahlíženo jako na osobu ovlivňující žalobce. Podle žaloby měla žalovaná dne 9. února 2015 provést úhradu částky 24.200,- Kč z účtu žalobce s tím, že podle žaloby není zřejmé, z jakého důvodu byla tato platba provedena, když žalovaná podle žaloby nevyhověla výzvě společnosti NEHIR PROPERTY INC. a nepředložila jí vyžadované podklady. Tímto převodem uvedené peněžní částky měla žalobci vzniknout škoda v rozsahu shodném s výší převedené částky. Žalovaná má být podle žalobce vlivnou osobou, když vlivnou osobou může být, podle názoru žalobce, opírajícího se o odbornou právní nauku, kdokoliv, přičemž na právním postavení vlivné osoby, ve vztahu k ovlivněné osobě, nezáleží. Částka 24.200,- Kč má představovat škodu způsobenou žalovanou žalobci, když žalovaná dosud neprokázala, že tato částka byla použita na úhradu závazku žalobce. Soud I. stupně posuzoval též obranu žalované podle níž není vlivnou osobou ve vztahu vůči žalobci, neboť žalobce zastupuje na základě mandátní smlouvy, podle níž je to žalobce, coby zastoupený, kdo uděluje pokyny žalované zástupkyni. Na základě této mandátní smlouvy a plné moci má být žalovaná oprávněna zastupovat žalobce jen v omezeném rozsahu. Podle žalované nemůže za žalobce např. uzavírat pracovní smlouvy a smlouvy o správě obchodních či administrativních center, přičemž správa obchodních a administrativních center má tvořit hlavní činnost žalobce. Rovněž tak podle žalované není oprávněna podepisovat účetní závěrky a daňová přiznání. Podle žalované v období od 3. února 2015 do 27. února 2017 měla provést jako zástupkyně žalobce platby v souhrnné výši 460.000,- Kč s tím, že všechny platby měly být provedeny řádně a důvodně a ve všech případech se mělo jednat o platby v rámci zajištění chodu žalobce. Dále uvedla, že žalovaná, jakožto zástupkyně žalobce, nemá žádné povinnosti vůči společnosti NEHIR COMPANY INC. a nemohla mít ani povinnost předkládat jí vyžádané dokumenty, přičemž má mít povinnosti pouze vůči žalobci, jenž ji však nevyzval k předložení jakýchkoliv dokumentů. Podání žaloby má být podle žalované pouze pokusem Stephana Gietla, bývalého jednatele žalobce a současně i vlastníka společnosti NEHIR PROPERTY INC., o poškození jejího dobrého jména a jména jejího manžela Antona H., přičemž Stephan Gietl měl podle žalované již v minulosti neúspěšně podat na žalovanou a jejího manžela Antona Hopfgaertnera trestní oznámení, avšak trestní řízení mělo být rakouským státním zastupitelstvím zastaveno.

Z hlediska skutkového soud I. stupně po provedeném dokazování vycházel ze skutečnosti, že žalobce nemá od roku 2014 žádného jednatele, neboť oběma dosavadním jednatelům, Antonovi H. a Stephanovi Gietlovi, zanikla jejich funkce uplynutím tříletého funkčního období. Žalobce má dva společníky, a to společnost NEHIR PROPERTY INC., jejímž vlastníkem je Stephan Gietl, a společnost MANTA RAY MANAGEMENT S.A., jejímž vlastníkem je Anton H. Dále soud I. stupně vycházel ze skutečnosti, že před uplynutím tříletého funkčního období jednatelů žalobce uzavřel s žalovanou průběhu roku 2011 smlouvu, na základě níž je žalovaná doposud oprávněna jednat za žalobce ve všech záležitostech, s výjimkou uzavírání, měnění nebo ukončení jakékoliv smlouvy o správě managementu, uzavření jakékoli pracovní smlouvy s novými zaměstnanci, podávání žalob, měnění smlouvy o úvěru uzavřené mezi žalobcem a UniCredit Bank Austria AG, podepisování účetní závěrky a

daňových příznání, uzavírání nových smluv o úvěru, zřizování dceřiných společností, uzavírání smluv s hodnotou plnění přesahující částku 250.000,- Kč, měnění auditora, měnění banky a vzdávání se nároků s hodnotou přesahující částku 50.000,- Kč. Žalobce na základě této smlouvy vystavil žalované plnou moc. Podle závěrů o skutkovém stavu věci se na zasedáních valné hromady žalobce se společnost NEHIR PROPERTY INC. domáhala poskytnutí konkrétních účetních podkladů a mezi nimi i sdělení podrobností o platbě předmětné částky 24.200,- Kč provedené 9. února 2015 na vrub účtu žalobce. Konečně soud I. stupně vycházel též ze zjištění, podle nichž se společnost NEHIR PROPERTY INC. v minulosti neúspěšně domáhala po UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. vydání opisů výpisů z účtů vedených u této banky ve prospěch žalobce.

V rámci právního posouzení věci vycházel soud I. stupně zejména z § 71 zákona č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech v platném znění (dále též ZOK), z § 441 a násl. nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. (NOZ).

Podle právního názoru soudu I. stupně členové orgánů obchodní korporace (volení či jmenovaní), prokurista, jakož i další osoby v obdobném postavení, jako např. likvidátor, opatrovník nebo insolvenční správce, nemohou být vlivnými osobami vůči obchodní korporaci, jejímiž členy nebo prokuristy nebo jinými osobami v obdobném postavení jsou, neboť tyto osoby jsou ty, vůči nimž je vliv vykonáván a z toho důvodu nemohou být současně i těmi, jež by měly být ovlivněny. Proto soud I. stupně dospěl k závěru, že žalovaná není vlivnou osobou ve smyslu § 71 odst. 1 ZOK ve vztahu k žalobci, neboť podle právního názoru soudu I. stupně spadá mezi osoby, na něž se má vztahovat negativní definice uvedená v § 71 odst. 5 ZOK. Podle soudu I. stupně v posuzované době byla žalovaná jedinou osobou, jež mohla za žalobce platbu částky 24.200,- Kč uskutečnit. Podle soudu I. stupně, jestliže by platba částky 24.200,- Kč měla představovat chování žalobce uskutečněné na základě ovlivnění, jak tvrdí žalobce, potom by žalovaná musela být naopak osobou, vůči níž byl takový nepřípustný vliv vykonán a žalovaná by tak byla cílem ovlivnění. To má podle soudu I. stupně vyplývat ze skutečnosti, že o ovlivnění žalobce, s úmyslem docílit určitého chování navenek, by mohlo jít jediné tehdy, jestliže by došlo k ovlivnění žalované, která byla v posuzované době jedinou osobou oprávněnou jednat za žalobce navenek v rozsahu zmocnění. Podle právního názoru soudu I. stupně je žalovanou nutno považovat za osobu v obdobném postavení jako prokurista, likvidátor, opatrovník a insolvenční správce a v této souvislosti soud I. stupně uzavřel, že žalovaná spadá mezi osoby, na něž se vztahuje negativní definice uvedená v § 71 odst. 5 zák. ZOK. Dále soud I. stupně poukázal na skutečnost, že žalovaná je zmocněnkyní žalobce ve smyslu § 441 NOZ, když je za žalobkyni oprávněna jednat v rozsahu zmocnění specifikovaném shora. Podle právního názoru soudu I. stupně, spadá-li mezi osoby, jež nemohou být vlivnými osobami prokurista, když prokura představuje podle § 450 odst. 1 NOZ zvláštní typ zastoupení, na základě něhož je prokurista oprávněn zastupovat podnikatele ke všem právním jednáním, k nimž dochází při provozu obchodního závodu, a to i k těm, k nimž se vyžaduje zvláštní plná moc, s výjimkou zcizování a zatěžování nemovitých věcí, ledaže je i k tomu výslovně udělena, potom je podle soudu I. stupně výkladem pomocí argumentu a maiori ad minus nutno mezi tyto osoby zařadit i žalovanou, jež má, coby prostá zmocněnkyně, proti prokuristovi mnohem menší rozsah oprávnění jednat za žalobce. V opačném případě by podle právního názoru soudu I. stupně žalovaná využívala svůj vliv vůči sobě samé, aby sama sebe, coby jedinou osobu oprávněnou v posuzované době jednat za žalobce, ovlivnila a docílila žádoucího chování žalobce.

Stejně tak by podle právního názoru soudu I. stupně mohl vykonat vliv vůči sobě samému i statutární orgán obchodní korporace a takováto právní východiska by podle soudu I. stupně vedla k nesmyslným závěrům. V této souvislosti soud I. stupně neshledal aplikovatelný poukaz žalobce na starší judikaturu Nejvyššího soudu vyjádřenou zejména v jeho rozhodnutí sp.zn. 29 Cdo 3663/2008 neboť tam prezentovaný soudní výklad se měl týkat neaktuální právní úpravy postavené na konceptu, že orgány právnické osoby jednají jménem této právnické osoby, kdežto současná právní úprava podle právního názoru soudu I. stupně vychází z toho, že i orgány právnické osoby jednají za právnickou osobu jako její zástupci. Za situace, kdy se žalobce domáhá po žalované náhrady škody způsobené tím, že žalovaná podle žaloby neměla jednat v obhajitelném zájmu žalobce, coby ovlivněné osoby, přičemž však žalovaná podle právního názoru soudu I. stupně není ze své pozice (zmocněnkyně žalobce) osobou vlivnou ve smyslu § 71 odst. 1 ZOK vůči žalobci a nemohla proto ani využít žádný vliv na žalobce k jeho újmě, soud I. stupně žalobu zamítl. O nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 občanského soudního řádu (o.s.ř.).

Proti tomuto rozsudku se v zákonem stanovené lhůtě odvolal žalobce (odvolatel) a domáhal se jeho zrušení a vrácení věci soudu I. stupně k dalšímu řízení. Podle odvolatele se nelze ztotožnit s názorem, že:

- A) žalovaná není vlivnou osobou, s tím, že svým jednáním neovlivnila konkrétní orgán žalobce;
- B) osoby, vůči nimž může být vliv vykonáván, nemohou být zároveň vlivnými osobami;
- C) ustanovení § 71 odst. 5 ZOK vylučuje použití institutu vlivné osoby na zástupce a zmocněnce obchodní korporace.

K argumentaci pod bodem A) odvolatel uvedl, že § 71 odst. 1 ZOK neuvádí, že by vliv mohl být vykonáván pouze vůči členům orgánů obchodní korporace, jakkoli to bude v praxi nejčastější případ. Podstatná je podle odvolatele skutečnost, že musí dojít toliko k ovlivnění chování obchodní korporace, nikoli nutně k ovlivnění chování členů orgánů obchodní korporace, přičemž institut vlivné osoby tak dopadá na více případů, než jak dovodil soud I. stupně. Výklad § 71 ZOK by podle odvolatele měl být co nejširší, směřující k tomu, aby za vlivnou osobu byl považován kdokoliv, kdo může jakýmkoliv způsobem na korporaci vliv uplatnit. V souladu s komentářovým vydáním ZOK ve vydavatelství C. H. Beck odvolatel vyjádřil názor, že kdokoliv, s výjimkou uvedenou v § 71 odst. 5 ZOK, může svým konkrétním jednáním a chováním přimět korporaci nebo jinou osobu, jejíž jednání se přičítá korporaci, k jednání nebo chování, které korporaci způsobí újmu, což by za normálních okolností evokovalo aktivaci pravidel o náhradě škody podle občanského zákoníku. Proto je podle odvolatele zřejmé, že ovlivněním je jak jednání přímo ovlivňující chování obchodní korporace (hlasování společníků, právní jednání apod.), tak i jednání ovlivňující chování členů orgánů obchodní korporace. Z tohoto důvodu institut vlivné osoby podle odvolatele dopadá i na ty případy, kdy osoba stojící mimo obchodní korporaci sama za společnost jedná k její újmě. Restriktivní výklad soudu I. stupně má být podle odvolatele v rozporu se zákonem, přičemž má bezdůvodně omezovat práva společníků, resp. obchodních korporací, domáhat se náhrady újmy proti osobám ovlivňujícím chování obchodní korporace, což podle odvolatele vyplývá i odborné komentářové literatury.

K argumentaci pod bodem B) odvolatel uvedl, že se v souladu s odbornou literaturou vyloučení z ovlivnění v § 71 odst. 5 týká pouze volených či jmenovaných

členů orgánů obchodní korporace, nikoli společníků korporace, s čímž se měl ztotožnit i soud I. stupně na str. 5 rozsudku. Podle odvolatele je proto nepochybné, že společník může být vlivnou osobou, přičemž společníci například mohou rozhodnout o tom, že obchodní korporaci zruší s dopadem jak na obchodní korporaci samotnou, tak i na členy orgánů, zaměstnance i na věřitele obchodní korporace, čímž by mohla obchodní korporaci vzniknout újma. Jestliže společník využije svůj vliv a ovlivní chování obchodní korporace k její újmě (např. svým hlasováním nebo ovlivněním jiných společníků), je možné, aby ho obchodní korporace žalovala jakožto vlivnou osobu. Podle odvolatele zároveň společník může být i osobou ovlivněnou, když ho může ovlivňovat např. majoritní společník či věřitel, aby na valné hromadě hlasoval určitým způsobem a není proto vyloučeno, aby osoba byla zároveň osobou ovlivněnou i osobou vlivnou. To samé lze podle odvolatele uvést také o jakékoli jiné osobě spadající pod definici vlivné osoby dle § 71 odst. 1 ZOK, včetně zmocněnců obchodní korporace. Nelze proto podle odvolatele souhlasit s právním výkladem soudu I. stupně, že žalovaná není vlivnou osobou, když podle odvolatele může sama vůči obchodní korporaci vykonávat vliv. Žalovaná má podle odvolatele v daném případě naplňovat zákonnou definici vlivné osoby, neboť v projednávané věci rozhodujícím významným způsobem ovlivnila chování obchodní korporace k její újmě. K bodu C) svého odvolání odvolatel uvedl, že ustanovení § 71 odst. 5 ZOK vylučuje použití institutu vlivné osoby na zástupce a zmocněnce obchodní korporace, přičemž soud I. stupně ve svém rozsudku podle něho dospěl k právnímu závěru, že ustanovení § 71 odst. 5 ZOK vylučuje použití institutu vlivné osoby na zástupce a zmocněnce obchodní korporace a měl opřít svou argumentaci o blíže nespécifikovanou „odbornou právní nauku“. V této souvislosti odvolatel vyjádřil přesvědčení, že soud patrně vychází z komentáře vydavatelství Wolters Kluwer k ZOK, když tento komentář k § 71 odst. 5 ZOK skutečně má uvádět, že by se výjimka měla vztáhnout i na likvidátora, opatrovníka právnické osoby (§ 486 a násl. NOZ), insolvenčního správce a další osoby v obdobném postavení. Soud I. stupně měl však podle odvolatele opomenout vzít v potaz, že zákon ne zcela šťastně stanoví, že ustanovení odstavce prvního o ovlivnění se nepoužije na jednání členů orgánů ovlivněné osoby a prokuristy. Ostatní osoby však nevyjmenovává. Proto podle odvolatele měl být učiněn stejný závěr u všech osob, které odpovídají obchodní korporaci podle konkrétních zákonných standardů péče řádného hospodáře a odborné péče. Na základě komentářové literatury upřednostněné soudem I. stupně však podle odvolatele nevyplývá, že by z institutu ovlivnění byli vyloučeni všichni zástupci či zmocněnci právnické osoby a nevyplývá z ní ani skutečnost, že by z odpovědnosti měly být vyloučeny osoby odpovídající obchodní korporaci z hlediska péče řádného hospodáře či odborné péče. Podle odvolatele není možné závěry autorského kolektivu vydavatelství Wolters Kluwer vztáhnout na projednávaný případ, neboť žalovaná není prokuristou, likvidátorem, opatrovníkem ani insolvenčním správcem žalobce. Přestože se závěry autorského kolektivu vydavatelství Wolters Kluwer na tento případ nepoužijí, je zřejmé, že žalobce je nepovažuje za správné a přiklání se k právnímu výkladu autorského kolektivu vydavatelství C. H. Beck, podle něhož by bylo absurdní, jestliže by zákon v § 71 odst. 1 ZOK formuloval pravidlo, které pak odstavec 5 stejného ustanovení v mnoha ohledech obsahově vyprázdnil. Proto je na místě výklad, podle něhož zákon vylučuje z aplikace § 71 odst. 1 až 4 ZOK všechny členy volených či jmenovaných orgánů a prokuristu, přičemž jiní zástupci vyjmuti nejsou. Podle odvolatele je funkčně toto pravidlo odůvodněno tím, že tyto osoby mají povinnost péče řádného hospodáře, a tedy budou-li ovlivňovat chování korporace k její újmě, stíhají je pravidla o náhradě újmy pro porušení péče řádného hospodáře s tím, že se jim dává možnost aplikace pravidla podnikatelského úsudku podle § 51 odst. 1 ZOK, obdobně

jako § 71 odst. 1 ZOK. Zákon účelu, který jinak sleduje § 71 odst. 1, dosahuje aplikací pravidel o fiduciárních povinnostech. Pokud soud I. stupně v rozsudku dále uvedl, že při svém právním výkladu použil logickou interpretační metodu argumentum a maiori ad minus, podle odvolatele nepostupoval správně, neboť při taxativním výčtu je naopak potřeba použít interpretační metodu argumentum per eliminationem, podle něhož je-li něco určeno pro některý z prvků množiny, neplatí to pro ostatní. Podle odvolatele je-li interpretační metoda a maiori ad minus použita v nevhodných případech, vede to k absurdním důsledkům, když např. právní norma ve svém odstavci 1 stanoví, že všechny osoby mají povinnost platit království daň z hlavy a následně odstavec 2 této normy uvádí, že odstavec 1 se nepoužije na členy královské rodiny a králova šaška, pokud by byla použita interpretační metoda a maiori ad minus, stejně jak jej použil soud I. stupně, vycházelo by absurdně, že povinnost platit státu daň z hlavy nemají členové královské rodiny a všichni královi umělci, neboť týká-li se vyloučení šaška, je nutné vyloučení vztáhnout i na všechny umělce, protože šašek je zvláštním typem umělce. Uvedený příklad podle odvolatele nedává smysl, když král z příkladu měl jednoznačně v úmyslu od placení daně vyjmout pouze svého šaška, nikoli i další osoby. Stejně tak měl podle odvolatele zákonodárce v úmyslu vyjmout z ovlivnění pouze členy orgánů a prokuristu, nikoli též všechny zástupce či zmocněnce. Proto podle odvolatele neobstojí výklad soudu I. stupně, který v rozporu se zákonem vyloučil z ovlivnění všechny zástupce a zmocněnce, když vychází z jediné věty nezávazného komentáře, jež navíc podle odvolatele byla vytržena z kontextu a nesprávně vyložena. Komentářová literatura uváděná soudem I. stupně podle odvolatele navíc neříká, že by se institut ovlivnění neměl vztahovat na zástupce či zmocněnce, jak mylně dovodil soud I. stupně. Zdůraznil, že komentářová literatura (C. H. Beck) výslovně uvádí, že jiní zástupci (než členové orgánů a prokuristi) vyjmutí z odpovědnosti nejsou. Pokud by zákonodárce chtěl, aby se ustanovení § 71 odst. 1 ZOK nepoužilo na zástupce a zmocněnce obchodních korporací, učinil by tak podle odvolatele výslovně. Pokud by bylo přistoupeno na výklad soudu I. stupně, bylo by možné se vyhnout odpovědnosti spojené s vykonáváním vlivu vůči obchodní korporaci toliko tím, že by se dané osobě udělila plná moc. Kromě toho, že soud I. stupně zúžil dopad institutu ovlivnění, nevzal podle odvolatele rovněž v úvahu speciální okolnosti posuzovaného případu. Zejména nevzal v úvahu skutečnost, že jediné pomocí společnické žaloby dle § 157 odst. 3 písm. b) ZOK se může žalobce domáhat po žalované náhrady škody, neboť žalobce nemá statutární orgán a z důvodů obstrukcí ze strany žalované a jejího manžela Antona H. (ekonomického vlastníka společníka žalobce), v dohledné době ani mít nebude. Podle odvolatele je více než pravděpodobné, že do doby jmenování nových jednatelů bude jednání žalované promlčené a žalobci způsobená újma zůstane neodškodněna. Podle odvolatele je přitom nepochybné, že žalovaná uskutečnila platby z bankovního účtu žalobce minimálně v řádech statisíců korun. V mnoha případech přitom tyto platby směřovaly na účty společností pod vlivem žalované a jejího manžela a žalovaná odmítá žalobci osvětlit, za jakým účelem a z jakého důvodu byly platby provedeny. Odvolatel dále zdůraznil, že vzhledem k tomu, že žalobce disponuje pouze několika výpisy z účtů, nemůže bez uložení ediční povinnosti ani zjistit skutečný rozsah způsobené škody a rozhodnutí soudu I. stupně umožňuje žalované, v rozporu s principy odpovědnosti za škodu, libovolně nakládat s majetkem žalobce, bez toho aby měla jakoukoli povinnost prokazovat, že toto nakládání bylo učiněno v jeho obhajitelném zájmu. Z těchto důvodů napadený rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Stejně tak podle odvolatele soud rozhodl nesprávně v bodu III. výroku, neboť žalované přiznaná náhrada nákladů je nepřiměřená, když téměř dosahuje hodnoty soudního sporu. Podle odvolatele nelze souhlasit ani s tím, že by všech 5 písemných podání žalované bylo potřebných k

účelnému uplatňování či bránění práva ve smyslu § 142 odst. 1 o.s.ř. Napadený rozsudek by proto měl být zrušen a věc by měla být vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal dle § 212 a § 212a o.s.ř. rozsudek soudu I. stupně, jakož i řízení, jež jeho vydání předcházelo a dospěl k následujícím zjištěním a závěrům.

Odvolací soud vychází z nesporného skutkového stavu správně zjištěného soudem I. stupně, podle něhož žalobce má dva společníky, společnost NEHIR PROPERTY INC. a společnost MANTA RAY MANAGEMENT S.A. Oba tito společníci vlastní v žalující společnosti podíl o velikosti 50 %, přičemž žalobce nemá již od 2. srpna 2014 statutární orgány a jedinou osobou oprávněnou za žalobce jednat vůči třetím osobám je, v souladu s plnou mocí ze dne 2. srpna 2011, žalovaná, coby zmocněnkyně. Uvedenou plnou moc přitom žalovaná vystavila společnost European Property Management, spol. s r.o. poté, co se žalovanou předtím uzavřela smlouva, na základě níž byla žalovaná oprávněna jednat za žalobce ve všech záležitostech s výjimkou uzavírání, měnění nebo ukončení jakékoliv smlouvy o správě managementu, uzavření jakékoli pracovní smlouvy s novými zaměstnanci, podávání žalob, měnění smlouvy o úvěru uzavřené mezi žalobcem a UniCredit Bank Austria AG, podepisování účetní závěrky a daňových přiznání, uzavírání nových smluv o úvěru, zřizování dceřiných společností, uzavírání smluv s hodnotou plnění přesahující částku 250.000 Kč, měnění auditora, měnění banky a vzdávání se nároků s hodnotou přesahující částku 50.000,- Kč.

Ačkoli důvodem argumentace odvolatele byl jeho nesouhlas s právním posouzením věci soudem I. stupně, ani ohledně této otázky však odvolací soud pochybení v rozhodovací činnosti soudu I. stupně neshledal, a to i za situace, kdy odvolací soud neměl výhrady proti některým právním názorům, na nichž odvolatel založil svůj opravný prostředek.

Soud I. stupně správně vycházel z právní úpravy skutkové podstaty odpovědnosti k náhradě újmy způsobené obchodní korporací vlivnou osobou, stanovené v § 71 ZOK, podle jehož odst. 1 každý, kdo pomocí svého vlivu v obchodní korporaci (dále jen „vlivná osoba“) rozhodujícím významným způsobem ovlivní chování obchodní korporace (dále jen „ovlivněná osoba“) k její újmě, tuto újmu nahradí, ledaže prokáže, že mohl při svém ovlivnění v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu ovlivněné osoby. Podle odst. 4 téhož ustanovení ZOK se přitom vlivem podle odstavce 1 rozumí také vliv vykonávaný prostřednictvím jiné osoby či jiných osob, přičemž podle § 71 odst. 5 ZOK se ustanovení odstavce 1 nepoužije na jednání členů orgánů ovlivněné osoby a jejího prokuristu.

V této souvislosti odvolací soud zastává právní názor, podle něhož i v případě, že zákon stanoví, že ustanovení § 71 odst. 5 ZOK o ovlivnění se nepoužije na jednání členů orgánů ovlivněné osoby a prokuristy, aniž by výslovně uváděl další osoby, mělo by být nahlíženo stejným způsobem na všechny osoby, jež odpovídají obchodní korporaci podle konkrétní smlouvy, případně podle zákonných standardů péče řádného hospodáře resp. odborné péče, jak je naznačeno níže. Proto výjimky vyplývající z § 71 odst. 5 ZOK by se podle právního názoru odvolacího soudu měly vztahovat i na likvidátory, opatrovníky právnické osoby (§ 486 a násl. NOZ), insolvenční správce a

další osoby v obdobném postavení, jež na základě rozhodnutí soudu, na základě zákona nebo na základě smlouvy (např. na základě smlouvy mandátní) právně jednají (činí právní úkony) přiřitatelné obchodní korporaci.

Nad rámec projednávané věci odvolací soud konstatuje, že podle jeho právního názoru mezi členy orgánů uvedené v § 71 odst. 5 ZOK lze zařadit volené či jmenované členy orgánů, ale i společníky, kteří jsou členem nejvyššího orgánu ze zákona a také i společníky jednající v rámci nejvyššího orgánu obchodní korporace (§ 44 odst. 1 ZOK). Důvod, proč se obchodní korporace nemůže domáhat vůči těmto osobám náhrady újmy způsobené obchodní korporací podle uvedeného obecného ustanovení zákona, chránícího obchodní korporaci, případně její věřitele, před následky ne hospodárného (zejména z důvodu nekompetentního postupu či nekalých praktik) jednání členů vlastních orgánů korporace, je skutečnost, jež byla naznačena shora, a to, že jednotliví členové orgánů obchodní korporace odpovídají korporaci, případně věřitelům za újmu způsobenou jednáním v rozporu s péčí řádného hospodáře ve smyslu § 159 NOZ, případně podle smlouvy a podle speciálních ustanovení ZOK (např. § 53, § 62, § 68 ZOK). Ustanovení § 71 ZOK tak dopadá na nejširší okruh osob, nadaných formálním i neformálním vlivem na právní jednání obchodní korporace s dopady do jejího hospodaření i její majetkové sféry, u nichž by se případné náhrady za negativní důsledky takového vlivu na hospodaření korporace nebylo možno domoci podle jiných ustanovení zákona.

Rovněž nad rámec uvedeného odvolací soud konstatuje, že podle jeho právního názoru za působení vlivné osoby za účelem ovlivnění chování obchodní korporace (jakožto živé jednotky založené na systému sociálních a právních vztahů) ve smyslu § 71 ZOK nelze považovat takové právní jednání vlivné osoby, jež by nebylo schopno ovlivnit rozhodování konkrétní fyzické osoby, skrze ni společnost vykonává své podnikatelské aktivity. Jinými slovy ovlivnit chování obchodní korporace ve smyslu § 71 ZOK lze podle právního názoru odvolacího soudu pouze skrze osoby oprávněné rozhodovat o právních jednáních, jakož i o jiných (např. vývojových, finančních a technologických) postupech korporace, ovlivňujících její podnikání. Stěží by proto mohla být úspěšná tvrzení o ovlivňování v případě, jestliže by nebylo koho ovlivňovat ve společnosti např. proto, že při hromadné tragické události zahynuli všichni společníci, členové orgánů korporace, případně jiné osoby oprávněné rozhodovat o právních jednáních, jakož i o jiných postupech korporace (např. technologických, finančních atd.). Na druhé straně podle právního názoru odvolacího soudu nedopadá ustanovení § 71 ani na případy zásadního negativního (až likvidačního) ovlivňování hospodaření obchodních korporací směřující vůči neurčitému počtu obchodních korporací např. v rámci změn výše bankovních úroků a kursů měnového trhu stanovených centrální bankou a bankami komerčními, nebo na případy regulace dopravy, v rámci nichž je např. administrativně zcela vyloučena doprava např. ve městě z důvodu stavebních prací nebo z důvodu zákazů vjezdu vozidel se spalovacími motory do center měst atd.

Jestliže v projednávaném případě měla být podle názoru žalobce ovlivněnou osobou žalovaná, zastupující společnost European Property Management, spol. s r.o., na základě plné moci ze dne 2. srpna 2011, udělené podle mandátní smlouvy, je zřejmé, že z tohoto titulu žalovaná (jejíž jednání měl ovlivňovat její manžel) nemůže být pasivně legitimována k náhradě tvrzené újmy ve smyslu § 71 ZOK, neboť pasivně legitimovaným k náhradě případné újmy podle tohoto ustanovení může být toliko

vlivná osoba. Touto osobou na základě konstrukce žaloby měl být, jak již bylo uvedeno, manžel žalované, jenž však nebyl účastníkem řízení.

Jestliže měla být žalovaná ve smyslu tvrzení žalobce současně i osobou vlivnou, když v souladu se správnými zjištěními soudu I. stupně prokazovala plnou mocí ze dne 2. srpna 2011, vystavenou na základě smlouvy o zastupování společnosti European Property Management, spol. s.r.o., je ve smyslu shora uvedeného její pasivní legitimace k náhradě újmy podle § 71 ZOK vyloučena s ohledem na shora uvedený náhled odvolacího soudu na § 71 odst. 5 ZOK. Případné porušení smluvní povinnosti vyplývající ze smlouvy o zastoupení mohlo vést ke vzniku odpovídajícího odpovědnostního závazku zmocněnce. Ani tento případný odpovědnostní vztah však není předmětem řízení v projednávané věci, když v daném řízení nejde o žalobu společnosti European Property Management, spol. s.r.o. proti žalované pro porušení povinností zmocněnce ze smlouvy o zastoupení.

Nad rámec uvedeného odvolací soud dále konstatuje, že se rozchází s odvolatelem v právním názoru ohledně teoretické možnosti souběhu postavení vlivné osoby a osoby zastupující na základě plné moci ovlivňovanou osobu. Možnost existence uvedeného souběhu vyplývá z obecného předpokladu, podle něhož, jestliže by existovala vlivná osoba vykonávající vliv vůči určité korporaci, takovéto její postavení vlivné osoby by ji automaticky nevylučovalo z možnosti zastupování ovlivněné osoby na základě plné moci. Jak ovšem již bylo uvedeno shora, případné odpovědnostní vztahy v souvislosti s tvrzenou způsobenou újmou v rámci zastupování korporace by se však v takovémto případě, podle právního názoru odvolacího soudu, neřídily ustanovením § 71 ZOK, ale řídily by se speciálními ustanoveními o náhradě újmy (škody) způsobené porušením smluvní povinnosti s odbornou péčí zastupovat zmocnitele.

Konečně, jestliže se odvolatel domáhal vyslovení obecných právních názorů týkajících se aplikace § 71 ZOK ve vztahu ke společníkovi, případně akcionáři, jemuž by rozsah jeho kapitálového majetku umožňoval ovlivňovat společnost, v níž disponuje kapitálovým majetkem, odvolací soud se těmito úvahami podrobně nezabýval s ohledem na skutečnost, že tato problematika nebyla předmětem daného řízení. Nad rámec projednávané věci však odvolací soud v této souvislosti konstatoval, že ani v takovémto modelovém případě by podle obecného právního názoru odvolacího soudu nebyla aplikovatelná odpovědnost vlastníka takového kapitálového majetku podle § 71 ZOK za to, jakým způsobem hlasoval na valných hromadách a svými rozhodnutími zhodnocoval, či naopak znehodnocoval svůj kapitálový majetek, a to s ohledem na možnost vlastníka kapitálového majetku nakládat s vlastním majetkem podle svých úvah při současné zákonem poskytované ochraně věřitelů a ostatních vlastníků majetku korporace (např. § 213 NOZ nebo ustanovení § 376 a násl. ZOK omezující postup hlavního akcionáře atd.)

Ze všech těchto důvodů odvolací soud shledal správnými závěry soudu I. stupně o neexistenci předpokladů na straně žalované k náhradě žalobcem uvedené újmy. Proto odvolací soud napadený rozsudek jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil, a to včetně rozhodnutí o náhradě nákladů řízení, když žalovaná, jež měla v řízení před soudem I. stupně plný úspěch, vynaložila v řízení na svoji obranu náklady správně specifikované soudem I. stupně v napadeném rozhodnutí.

Vzhledem ke skutečnosti, že žalovaná měla v odvolacím řízení úspěch, náleží jí v tomto řízení podle § 224 odst. 1 a § 142 odst.1 o.s.ř. právo na náhradu nákladů ve výši 5.808,- Kč, spočívajících v nákladech na právní zastoupení, kdy zástupci žalované lze přiznat právo na odměnu za 2 úkony právní služby ve výši 2x 2.100,- Kč za účast při jednání odvolacího soudu dne 13.12.2017 a za vyjádření se k odvolání žalobce. Zástupce žalované má právo na paušální náhrady hotových výdajů ve výši 2x 300,- Kč za uvedené úkony. Konečně zástupce žalované má podle § 137 odst. 3, odst. 4 o.s.ř. rovněž právo na náhradu za advokátem odvedenou DPH ve výši 1.008,- Kč.

Proto bylo rozhodnuto v bodu II. výroku tohoto rozsudku tak, že žalobce je povinen nahradit žalované do tří dnů od právní moci rozsudku na nákladech odvolacího řízení částku 5.808,- Kč k rukám zástupce žalované.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné.

V Praze dne 13. prosince 2017

JUDr. František Švantner, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Kateřina Jelínková

Abstrakt

Korporátní závoj a jeho limity v České republice

Tato diplomová práce se zabývá korporátním závojem společnosti a souvisejícími právními instituty. Práce dále vykládá nástroje, pomocí kterých je možné dovést odpovědnost nebo ručení společníků za závazky společnosti. V práci jsou identifikovány tři typové situace známé zahraničním právním řádům, které se týkají korporátního závoje a otázky jeho případného propíchnutí.

První kapitola práce se zaměřuje na popis základních českých právních institutů souvisejících s korporátním závojem, kterými jsou pojem právnické osoby a její právní osobnost, dělení právnických osob a majetková samostatnost společnosti a společníka. Na závěr první kapitoly se práce zabývá popisem samotného institutu korporátního závoje a zahraniční doktríny *piercing the corporate veil*.

Druhá kapitola práce popisuje nástroje českého obchodního a občanského práva, na základě kterých může dojít k propíchnutí korporátního závoje mezi společníkem a společností. Mezi tyto nástroje lze řadit zákonné ručení společníků, případy podnikatelských seskupení (ovlivnění, ovládání a koncern) a další teoretické instituty, pomocí kterých je potenciálně možné dovést deliktní odpovědnost společníka za závazky společnosti: zásady poctivosti a zákazu zjevného zneužití práva a deliktní odpovědnost za škodu z titulu porušení dobrých mravů a zákona.

Poslední kapitola představuje tři typové situace známé právu Spojeného království, které se přímo týkají otázky spravedlivého nastavení oddělení osoby společníka a společnosti. Těmito typovými situacemi jsou *phoenix companies*, *façade (fraud, sham)* a *shadow director*. Práce nabízí návrh praktického řešení těchto situací dle českého práva.

Diskuze limitů korporátního závoje a s ním související otázka implementace doktríny *piercing the corporate veil* do rozhodovací praxe českých soudů či dokonce textu zákona se v české obchodněprávní literatuře objevuje dlouhodobě a stále častěji, přičemž aktuální názory odborné veřejnosti nenasvědčují skutečnosti, že by tato diskuze

měla i po novelizaci soukromého práva utichnout. Otevřenou otázkou zůstává, jaký přístup ke korporátnímu závoji zaujmou české soudy.

Abstract

Corporate veil and its limits in the Czech Republic

This thesis deals with the corporate veil of a company and related legal institutes. Moreover, the thesis interprets instruments that can lead to responsibility or liability of shareholders for the company's obligations. The thesis identifies three model situations related to the corporate veil and the question of its possible pierce that are recognized by foreign legal systems.

The first chapter of the thesis focuses on the description of basic Czech legal institutes connected to the corporate veil, which are the concept of legal person and its legal personality, classification of legal persons and separate ownership of a company and a shareholder. The end of the first chapter is focused on a description of corporate veil itself and foreign doctrine of piercing the corporate veil.

The second chapter of the thesis describes instruments of Czech company and civil law which may result in piercing the corporate veil between the shareholder and the company. Shareholder's statutory liability, cases of business groups (influence, controlling, and concern) and other theoretical institutes that are potentially able to conclude delict liability of a shareholder for obligations of the company: principles of fair act, and prohibition of apparent abuse of a right and liability for damages based on the breach of good morals or breach of law can be considered as such instruments.

The last chapter introduces three model situations recognized by the United Kingdom's law, which address the issue of a just setting of separate legal ownership of a shareholder and a company. These model situations are phoenix companies, façade (fraud, sham), and shadow director. The thesis offers a suggestion of practical solution of these situations under the Czech law.

The discussion of limits of corporate veil and the related question of implementation of the piercing the corporate veil doctrine into the judicial practice of Czech courts or even into written law is ongoing and more and more frequent in the

Czech company-law literature. The current opinions of legal professionals do not seem to put an end to this discussion, even after the recodification of civil and company law. An open question remains what approach to the corporate veil will be taken by the Czech courts.

Název práce a klíčová slova

Název práce v českém jazyce

Korporátní závoj a jeho limity v České republice

Klíčová slova v českém jazyce

majetková samostatnost, korporátní závoj, odpovědnost společníka

Thesis title (název práce v anglickém jazyce)

Corporate veil and its limits in the Czech Republic

Keywords (klíčová slova v anglickém jazyce)

separate ownership, corporate veil, shareholder's liability